

НУБІП України

НУБІП України

МАГІСТЕРСЬКА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

12.02 – МКР. 466 «С» 2021.03.16. 12ПЗ

ОПАРКО ЄВГЕН РУСЛАНОВИЧ

2021 р.

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Факультет аграрного менеджменту

УДК 005.330.142.2339.172

ПОРОДЖЕНО

Декан факультету
аграрного менеджменту

ДОПУСКАЄТЬСЯ ДО ЗАХИСТУ

Завідувач кафедри менеджменту
ім. проф. Й. С. Завадського

А. Д. Остапчук

(підпис)

« » 2021 р.

Т. І. Балажовська

(підпис)

« » 2021 р.

МАГІСТЕРСЬКА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему: «Управління інвестиційним капіталом на біржовому ринку»

Спеціальність 073 «Менеджмент»

Освітня програма «Менеджмент організації і адміністрування»

Орієнтація освітньої програми освітньо-професійна

Гарант освітньої програми

кандидат економічних наук, доцент

Гоголю О.П.

(підпис)

Керівник магістерської кваліфікаційної роботи

доктор економічних наук, професор

Резнік Н.П.

(підпис)

Виконав

Опарко Є.Р.

(підпис)

КИЇВ - 2021

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
Факультет аграрного менеджменту

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри менеджменту
ім. проф. Й.С. Завадського

к.е.н., професор _____ О.І. Балановська
«___» _____ 2021р.

ЗАВДАННЯ

ДО ВИКОНАННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ
СТУДЕНТУ

Опарку Євгену Руслановичу

Спеціальність **073 «Менеджмент»**

Освітня програма **«Менеджмент організації і адміністрування»**

Орієнтація освітньої програми **освітньо-професійна**

Тема магістерської кваліфікаційної роботи «Управління інвестиційним

капіталом на біржовому ринку» затверджена наказом ректора НУБіП України

від 16.03.2021 р. №466 «С»

Термін здачі роботи на кафедрі _____ 2021.11.15

Вихідні дані до магістерської кваліфікаційної роботи: нормативно-правові акти

України, роботи вітчизняних та зарубіжних вчених, документ АТ «АЛЬФА-

БАНК», результати власних досліджень та спостережень.

Перелік запитань що підлягають дослідженню:

1. Теоретичні аспекти управління інвестиційним капіталом на біржовому

ринку;

2. Аналіз і оцінка існуючої системи управління інвестиційним капіталом;

3. Удосконалення процесу управління інвестиційним капіталом на

біржовому ринку

Дата видачі завдання «___» _____ 2021р.

Керівник магістерської кваліфікаційної роботи

Резнік Н.П.

Завдання прийняв до виконання

Опарко Є.Р.

РЕФЕРАТ

магістерської кваліфікаційної роботи
«Управління інвестиційним капіталом на біржовому ринку»
здобувача другого (магістерського) рівня вищої освіти
факультету аграрного менеджменту

спеціальності 073 «Менеджмент» освітньо-професійної програми
«Менеджмент організацій і адміністрування»

Національного університету біоресурсів і природокористування України
Опарка Євгена Руслановича

Забезпечення економічної безпеки держави багато в чому залежить від національної банківської системи, стан якої визначає поточне економічне становище в країні. Внаслідок цього збереження стійкості комерційних банків як структурних елементів банківської системи є однією з актуальних проблем будь-якої держави. При цьому особливе значення набуває інвестиційна діяльність фінансово-кредитних установ, а саме вкладення кредитних організацій у різні види фінансових інструментів.

Дипломна робота структурно складається зі вступу, трьох розділів, налічує 77 сторінок, в тому числі 9 рисунків, 13 таблиць та 50 джерел.

У першому розділі дипломної роботи розглянуто теоретичні засади управління інвестиційним капіталом, розглянуто поняття та принципи інвестиційної діяльності. Описано стратегії та етапи управління інвестиціями. Досліджено роль фондової біржі в управлінні інвестиційним капіталом.

Другий розділ магістерської роботи присвячений розробці плану управління інвестиціями в АТ «АЛЬФА-БАНК». Проаналізовано біржовий ринок України та діяльність підприємства. Розглянуто інвестиційні продукти компанії.

У третьому розділі дипломної роботи запропоновано впровадження інвестиційного проекту, здійснено аналіз інструментів цього проекту. Розраховано економічну результативність.

Ключові слова: управління, інвестиції, інвестиційний капітал, підприємство, результативність, біржовий ринок.

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ

АТ – акціонерне товариство;
ЦП – цінні папери;

НКЦПФР – Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку;

ПФТС – позабіржова фондова торговельна система;

ПРО – первинна публічна пропозиція;
ЄДРІСІ – єдиний державний реєстр інститутів спільного інвестування;
НПФ – недержавний пенсійний фонд;

КК – керуюча компанія;

ІС – інвестиційна стратегія;

ІСЖ – інвестиційне страхування життя;
ПДФО – податок на доходи фізичних осіб;

НСЖ – накопичувальне страхування життя;

ПФ – пайовий інвестиційний фонд;

ОБВДП – Облігації внутрішніх державних позик.

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

ЗМІСТ

ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИМ КАПІТАЛОМ	10
1.1 Поняття, принципи інвестиційної діяльності	10
1.2 Стратегії та етапи управління інвестиціями	16
1.3 Роль фондової біржі в управлінні інвестиційним капіталом	23
Висновки до розділу 1	26
РОЗДІЛ 2. РОЗРОБКА ПЛАНУ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЯМИ	27
АТ «АЛЬФА-БАНК»	27
2.1 Визначення ролі біржового ринку України у контексті інвестиційної діяльності підприємства	27
2.2 Оцінка діяльності АТ «АЛЬФА-БАНК»	37
2.3 Особливості здійснення аналізу інвестиційних продуктів підприємства	47
Висновок до розділу 2	52
РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВНІ ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИМ КАПІТАЛОМ	53
3.1 Обґрунтування рекомендацій щодо інвестиційного проекту	53
3.2 Економічна результативність впровадження інвестиційного проекту	57
ВИСНОВКИ	61
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	65
ДОДАТКИ	70

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

ВСТУП

Отримання стабільного і регулярного доходу на інвестовані кошти є головним і дуже непростим завданням інвестора. Причому для того, щоб інвестицію можна було б вважати відносно успішною, цей дохід, як мінімум, повинен перевищувати річний відсоток інфляції.

Актуальність теми. Інвестиції торкаються найближчих основ господарської діяльності, визначаючи процес економічного росту в цілому. У сучасній ситуації інвестиції виступають найважливішим засобом забезпечення прогресу, підвищення якісних показників господарської діяльності на мікро-і макrorівнях. Активізація інвестиційного процесу є одним з найбільш діючих механізмів подальших соціально-економічних перетворень.

Забезпечення економічної безпеки держави багато в чому залежить від національної банківської системи, стан якої визначає поточне економічне становище в країні. Внаслідок цього збереження стійкості комерційних банків як структурних елементів банківської системи є однією з актуальних проблем будь-якої держави. При цьому особливе значення набуває інвестиційна діяльність фінансово-кредитних установ, а саме вкладення кредитних організацій у різні види фінансових інструментів.

Проблема формування оптимального інвестиційного портфеля цінних паперів у комерційному банку є актуальною, так як створення ефективного портфеля дозволяє кредитній організації максимізувати прибуток та уникнути різного виду загроз, що безпосередньо впливає на економічну безпеку банку та національну банківську систему в цілому.

Проблеми інвестиційної діяльності підприємств в умовах економічної нестабільності та залучення інвестиційного капіталу в економіку України досліджували вітчизняні учені: Н. Резнік, А. Слободяник, Н. Мехеда Т. Задніпрянна, Г. Вербицька, І. Гончарук. В економічній літературі багатьма науковцями приділено увагу питанням інвестиційної привабливості підприємств, а саме: О. Гаврилюк, К. Малько, О. Василиця та інші.

Так, незважаючи на хороші тенденції розвитку інвестиційної діяльності громадян у країні, більшість з інвесторів не мають достатньої кваліфікації для того щоб займатися цією діяльністю, тому більшість клієнтів банків звертаються саме до відділів довірчого управління, що спонукає банки розвивати систему залучення клієнтів, яких через деякий час стане величезна кількість.

Банкам це вкрай необхідно для свого розвитку на даному етапі, коли все більше клієнтів відмовляються від депозитів та вкладів, залучити якнайбільше інвесторів на умовах довірчого управління, для чого необхідна розвинена інформаційна корпоративна система та наявність привабливих інвестиційних портфелів банківських продуктів.

Мета і завдання дослідження. Метою магістерської кваліфікаційної роботи є розкриття сутності та узагальнення теоретико-методичних засад управління інвестиційним капіталом на біржовому ринку, розроблення перспективних варіантів для удосконалення інвестиційної діяльності підприємства. Відповідно до мети було вирішено такі завдання:

- висвітлити поняття, принципи інвестиційної діяльності;
- визначити стратегії та етапи управління інвестиціями;
- встановити роль фондової біржі в управлінні інвестиційним капіталом;
- проаналізувати стан біржового ринку України;
- провести аналіз інвестиційної діяльності АТ «АЛЬФА-БАНК»;
- дослідити особливості управління інвестиціями та оцінку інвестиційного проекту;
- виявити проблеми розвитку сфери інвестування на біржовому ринку.

Об'єктом дослідження є система і розробка інвестиційних інструментів та управління інвестиційною діяльністю в АТ «АЛЬФА-БАНК».

Предмет дослідження магістерської кваліфікаційної роботи є теоретико-методологічні і прикладні аспекти управління інвестиційним капіталом.

Методи дослідження. У процесі написання роботи використовуються загальнонаукові та емпіричні методи дослідження. За допомогою методів

теоретичного пізнання було висвітлено сутність та особливості інвестиційної діяльності; згідно з економічним аналізом був здійснений аналіз ефективності економічної діяльності. Методи історичного та порівняльного аналізу були використані у розкритті розвитку та сучасному стані роботи фінансових ринків та біржової діяльності.

Інформаційною базою дослідження є фундаментальні положення економічної теорії, законодавчі, нормативні акти та праці вчених, матеріали періодичних видань та ресурси мережі інтернет.

Апробація результатів магістерської кваліфікаційної роботи. Основні положення магістерської кваліфікаційної роботи були представлені на Всеукраїнській науково-практичній конференції «Актуальні питання теорії та практики менеджменту» (м. Київ, Національний університет біоресурсів і природокористування України, 26 травня 2021р.).

Практичне значення дослідження полягає в тому, що представлені у роботі положення надали можливість розробити рекомендації та пропозиції з розробки шляхів розширення діяльності підприємства через залучення інвестицій.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, та включає в себе 9 рисунків, 13 таблиць та 50 джерел. Загальний обсяг роботи 77 сторінок.

НУБІП України

РОЗДІЛ I

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИМ КАПІТАЛОМ

1.1. Поняття, принципи інвестиційної діяльності

У зв'язку з економічною ситуацією в країні та світі більшої актуальності набувають питання, пов'язані з інвестиційною діяльністю підприємств. Інвестування — це процес вкладення капіталу в будь-якій формі в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності для досягнення мети, отримання прибутку або досягнення іншого корисного ефекту.

Говорячи іншими словами, інвестування представляє собою форму перетворення частини накопиченого капіталу у вигляді інвестиційних ресурсів в альтернативні види активів організації. Сутність інвестиційних процесів, загальні, фундаментальні і специфічні якості й характеристики, суттєві закономірні зв'язки можна розкрити через визначення інвестиції як економічної категорії.

Термін «інвестиція» походить від латинського слова *investire* — вкладати, і може бути визначений як довгострокове вкладення економічних ресурсів з метою створення та отримання чистого прибутку в майбутньому, що перевищує загальний початковий вкладений капітал [1].

За економічним визначенням інвестиції — це вкладення в створення і відтворення виробничого капіталу (основного і оборотного). Таким чином, в цьому вузькому значенні інвестиції збігаються з поняттям капітальних вкладень, що представляють витрати на створення нових виробничих об'єктів або нове будівництво, розширення діючого виробництва, реконструкцію і технічне переозброєння діючих підприємств, модернізацію обладнання, збільшення оборотного капіталу, пов'язане з будь-якою формою відтворення основного капіталу.

Основними аспектами інвестиційного процесу, необхідними для його розуміння, є:

1. Об'єкт інвестування.
2. Суб'єкти інвестиційної діяльності.
3. Потреба в інвестиційних ресурсах.
4. Тривалість інвестиційного процесу.
5. Мета інвестування.

Ці аспекти наведено на рис. 1.1.

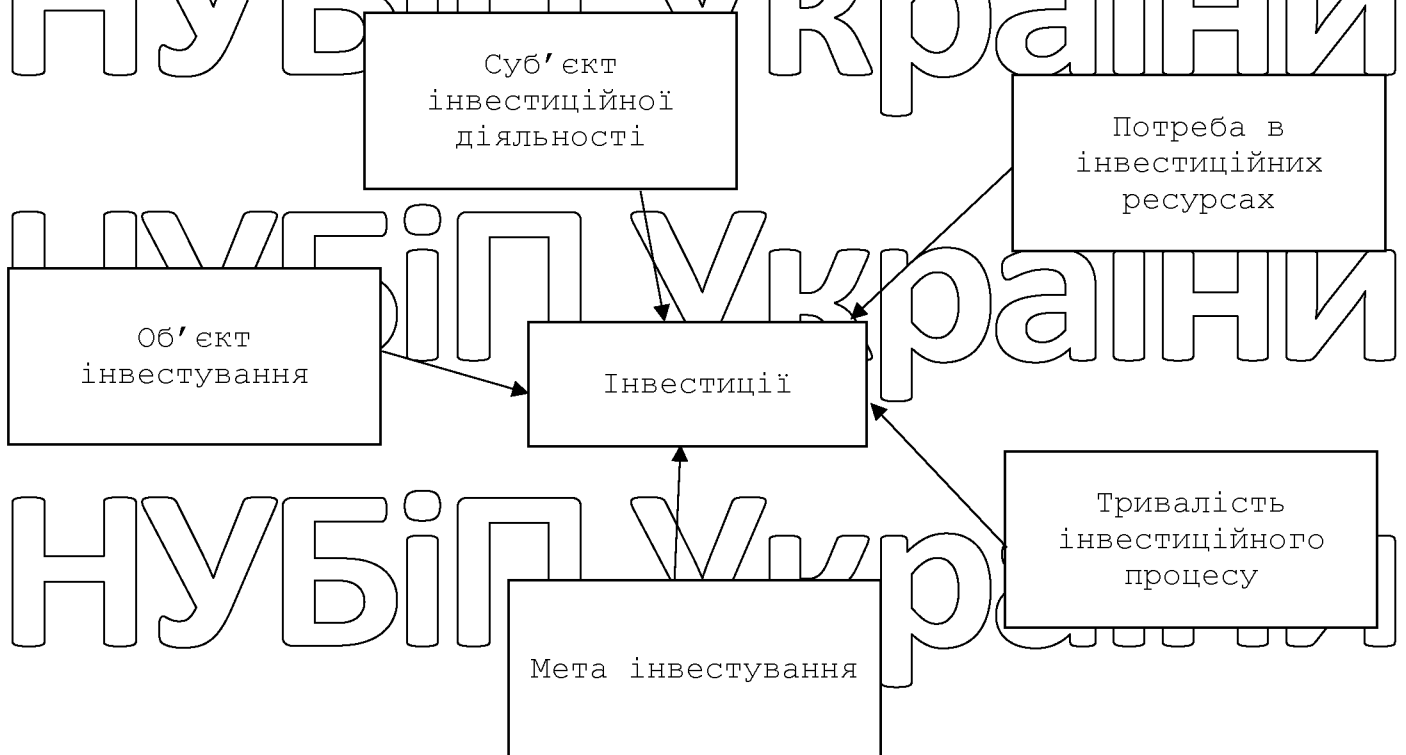

Рис. 1.1. Основні аспекти інвестиційного процесу.*

Примітка. *Розроблено автором на основі [2]

Варто відзначити, що інвестиції як економічна категорія, і вид діяльності мають важливе значення в сфері відновлення виробничих ресурсів і, як наслідок, вносять істотний внесок в забезпечення певних темпів економічного зростання. Представляючи процес суспільного відтворення як комплекс з етапів виробництва, розподілу, обміну та споживання, роль інвестицій проявляється, головним чином, на етапі виробництва – таким чином, інвестиції складають матеріальну основу розвитку виробничої сфери.

Різноманіття інвестиційних процесів пов'язано з широкою номенклатурою

об'єктів. Об'єктом інвестиційної діяльності можуть бути будь-які цінності: основні фонди, оборотні кошти, цінні папери, цільові грошові вклади, ліцензії, майнові права та інше.

Процес інвестування відіграє важливу роль в економіці будь-якої країни.

Інвестування в значній мірі визначає економічне зростання держави і становить суттєвий елемент бази, на якій ґрунтується економічний розвиток суспільства.

Успішний розвиток підприємства в умовах ринкової економіки нерозривно пов'язаний з грамотною інвестиційною стратегією. Будь-який, найприбутковіший

проект без належного фінансування не зможе втілитися в життя і принести

користь підприємству. Тому діяльність по залученню інвесторів і вишукуванню можливих засобів фінансування інвестиційних проєктів – одна з найважливіших

завдань управління інвестиційною діяльністю на підприємстві [3]. В основі такого управління лежить інвестиційна стратегія.

Розробка інвестиційної політики базується на грамотному зборі та накопиченні дорогої інформації про об'єкт інвестицій і перспективи його розвитку.

Розробка інвестиційної політики і її планомірна реалізація є запорукою успішного розвитку будь-якої організації. Очевидно, що найбільш

перспективними вважаються інвестиції в інновації - нові виробничі, управлінські та організаційні технології, обладнання та матеріали. Сучасний економічний

підхід передбачає реалізацію досягнень науково-технічного прогресу для більш ефективного виробництва економічних благ, що в результаті призводить до

підвищення добробуту населення [4].

В сучасних умовах, зростання ролі планування інвестиційної діяльності пояснюється необхідністю забезпечення конкурентоспроможності підприємства,

зростанням вимог до формування інвестиційних проєктів, обмеженими можливостями залучення довгострокових інвестицій в розвиток підприємства та

ін. Під інвестиційною активністю мається на увазі залучення і активне використання позичкового капіталу, прямих і портфельних інвестицій. Такий

підхід до роботи істотно підвищує економічний потенціал підприємства і переводить його на новий рівень функціонування.

Ефективність інвестиційної діяльності визначається правильною оцінкою і грамотним відбором об'єктів інвестування. На сьогоднішній день, вибір об'єктів для інвестування величезний, але ресурси будь-якої організації обмежені. У зв'язку з цим формуванню і оптимізації інвестиційного портфеля приділяється велика увага. На ефективність і швидку окупність вкладень в першу чергу впливає правильна оцінка перспективності інвестиційного проекту [5].

За визначенням Онисько С. М. інвестиційна діяльність підприємств – це складний економічний процес, що безпосередньо залежить від тенденцій на ринку, привабливості та потенціалу сектору, стабільності окремих його галузей [6].

Згідно із законодавством України, під інвестиційною діяльністю підприємства розуміють «сукупність практичних дій громадян, юридичних осіб і держави щодо реалізації інвестицій. Тобто вкладення всіх видів майнових та інтелектуальних цінностей в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, з метою отримання прибутку чи досягнення соціального ефекту» [7].

Інвестиції – це той ресурс, який є необхідним як на макрорівні, так і на мезо- та мікрорівнях. Інвестиційна привабливість територіальних соціально-економічних систем є особливо важливою для підвищення конкурентоспроможності території [8]. Таким чином, суть інвестиційної діяльності полягає в залученні, грамотному розподілі, раціональному використанні і об'єктивному аналізі капіталовкладень.

Серед основних принципів, дотримання яких є обов'язковим при здійсненні процесу планування інвестиційної діяльності, слід виділити наступні:

1) фінансові розрахунки необхідно здійснювати в грошових одиницях однакової цінності, а витрати і надходження привести до єдиної дати;

2) рішення про фінансування інвестиційного проекту потрібно приймати на основі оцінки перспективи отримання інвестором доходу не меншого, ніж

забезпечують альтернативні варіанти вкладення коштів;

3) вибір завжди залишиться за проектами, в яких надходження грошових коштів будуть перевищувати суми витрат при їх вираженні в грошах однакової вартості [6].

Слід зазначити, що методи інвестиційного планування базуються на принципах планування інвестиційної діяльності. Враховуючи, що планування інвестиційної діяльності на підприємстві передбачає комплексний підхід і вимагає врахування як внутрішніх, так і зовнішніх можливостей підприємства, методичне забезпечення повинно складатися із загальних методів планування і прогнозування майбутнього розвитку підприємства, методів аналізу внутрішнього стану підприємства та його зовнішнього середовища, методів маркетингових досліджень та ін.

Інвестиційні ресурси підприємства – це сукупність внутрішніх (власних) грошових доходів і зовнішніх (залучені і позикові кошти), призначених для виконання фінансових зобов'язань підприємства, розширення виробництва, фінансування поточних витрат, які функціонують в грошовій формі [9]. Таким чином, існує три джерела інвестиційних ресурсів: власні кошти, позикові і залучені, кожен з яких має відмінні якості, свої переваги і недоліки, які представлені в таблиці 1.1 (додаток А).

Таким чином, можна сказати, що підприємство, використовуючи залучені інвестиційні ресурси, має більш високий потенціал свого розвитку і можливості приросту фінансової рентабельності діяльності.

Суб'єктами інвестиційної діяльності, здійснюваної у вигляді капітальних вкладень (далі – суб'єкти інвестиційної діяльності), є інвестори, замовники, підрядники, користувачі об'єктів капітальних вкладень та інші особи [10].

Інвестори – суб'єкти інвестиційної діяльності, які здійснюють вкладення власних, позикових або залучених коштів у формі інвестицій і забезпечують їх цільове використання.

Замовники – уповноважені на те інвесторами фізичні та юридичні особи, які

здійснюють реалізацію інвестиційних проектів. При цьому вони не втручаються у підприємницьку та іншу діяльність інших суб'єктів інвестиційної діяльності, якщо інше не передбачено договором між ними.

Пайові інвестиційні фонди є перспективною формою інвестування коштів українськими інвесторами. Активний розвиток пайових інвестиційних фондів обумовлено значущістю виконуваних ними соціально-економічних функцій на фінансовому ринку, як для населення, що отримує можливість при мінімальних інвестиційних вкладах розміщувати та примножувати свої заощадження на фінансовому ринку через професійних посередників, які забезпечують диверсифікацію інвестиційних ризиків.

Управління інвестиційною діяльністю підприємств є ключовою складовою загальної системи управління підприємством, яка не тільки забезпечує розширене відтворення виробничої діяльності підприємства, а і є індикатором стану його «життєвого» розвитку. При цьому управління інвестиційною діяльністю є постійним відновленням інвестиційного процесу, який розпочинається з визначення інвестиційної стратегії підприємства, вибір якої залежить від стадії життєвого циклу підприємства, стратегії розвитку загалом, стану внутрішнього і зовнішнього ринку інвестиційних ресурсів, інвестиційної привабливості підприємства як об'єкта вкладення засобів [11].

На сьогоднішній день в Україні система державної підтримки інвестиційної діяльності підприємств потребує значних змін та доповнень, що негативно впливає на інвестиційній активності суб'єктів господарювання. Брак інвестиційних ресурсів у господарському комплексі сприяє спаду виробництва й основних економічних показників, що відповідно зменшує інвестиційну привабливість окремих галузей та економіки країни в цілому. Зазначимо, що держава має регулювати інвестиційний ринок лише в тому разі, коли це вкрай потрібно. За змістом принципи державного регулювання інвестиційною діяльністю можна розподілити на загальні (організаційні) та спеціальні. До класичних принципів державного регулювання інвестицій, як правило, належать

такі: законності; справедливості; прозорості та доступності; стимулювання діяльності; відповідальності сторін; ефективності тощо. Окрім того, Законом України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» визначено такі принципи державної регуляторної політики: доцільність адекватність; ефективність; збалансованість; передбачуваність; прозорість, урахування громадської думки.

Механізми, що використовуються на державному рівні управління інвестиційною діяльністю, в їх чистому вигляді не можуть використовуватися для регіонального рівня. Частина з них недоступна для реалізації на регіональному рівні, оскільки правові, організаційні та економічні можливості регіонів більш обмежені порівняно із державним.

1.2 Стратегії та етапи управління інвестиціями

Оцінка ефективності інвестицій є найбільш відповідальним етапом прийняття інвестиційного рішення, від результатів якого в значною мірою залежить ступінь реалізації мети інвестування. У свою чергу, об'єктивність і достовірність отриманих результатів багато в чому обумовлені використовуваними методами аналізу. У зв'язку з цим важливо розглянути існуючі методичні підходи до оцінки ефективності інвестицій і визначити можливості їх застосування з метою раціонального вибору варіантів інвестування [12].

Інвестиційну політику підприємства класифікують залежно від її спрямованості. З цієї точки зору виділяють інвестиційну політику, спрямовану на

- підвищення ефективності виробництва;
- модернізацію технологічного устаткування і технологічних процесів;
- створення нових підприємств (виробництв);
- впровадження принципово нового устаткування і вхід на нові ринки збуту.

У теорії фінансового менеджменту, за критерієм ризикових переваг інвестора, виділяють три основні типи інвестиційної політики підприємства: консервативна,

помірна і агресивна інвестиційна політика.

Етапи формування інвестиційної політики підприємства наведені на рисунку 1.2,

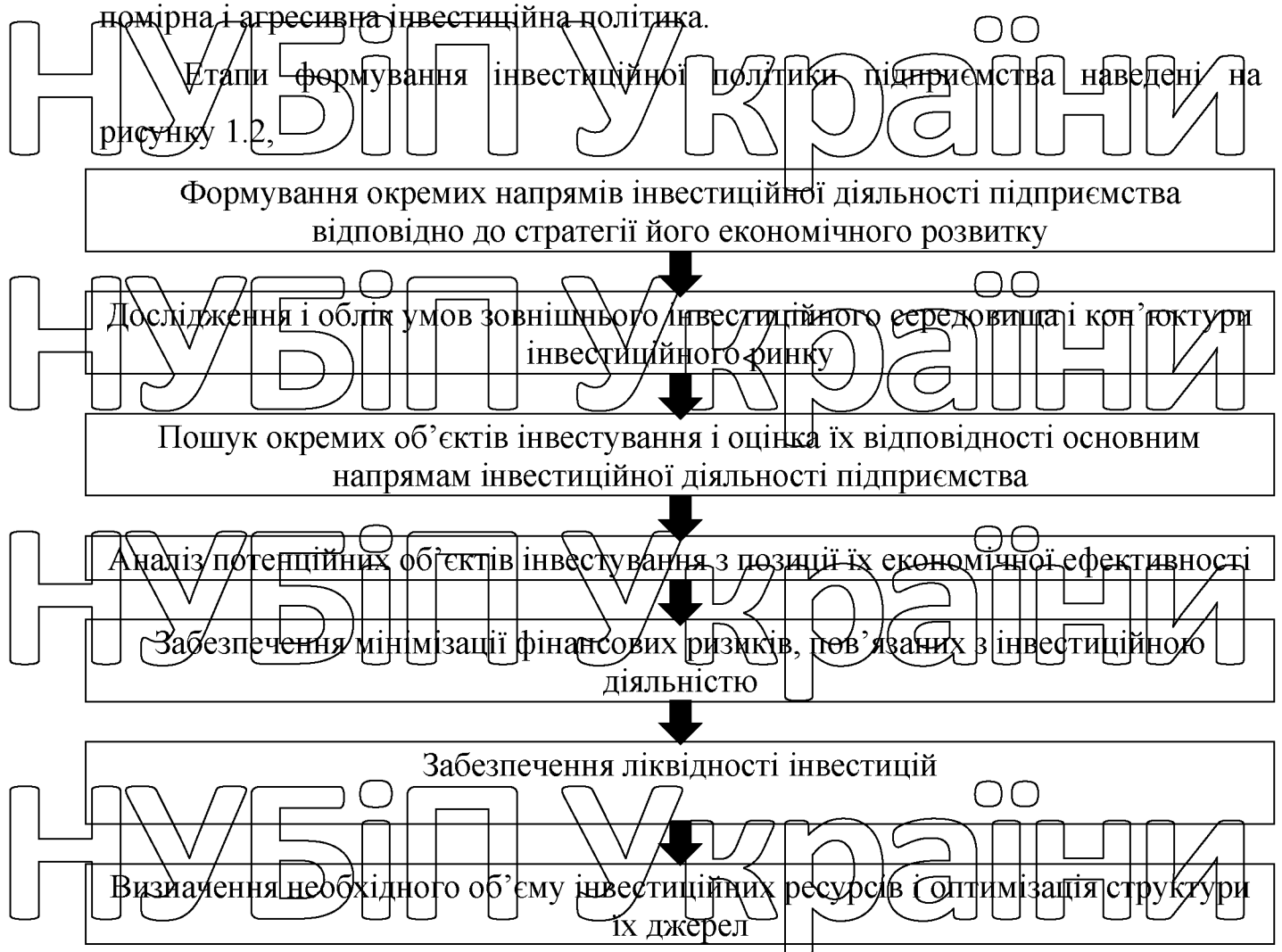

Рис. 1.2. Етапи формування інвестиційної політики підприємств.*.

Примітка.* Розроблено автором.

Формуючи структуру фінансових активів, підприємства можуть використовувати такі стратегічні інвестиційні інструменти: збільшення власного капіталу, як безпосередня участь у бізнесі, акції, облігації, примусовий викуп акцій, викуп облігацій, зворотній викуп акцій (buyback), оферта, проектне фінансування, фінансовий лізинг, отримання кредитів від інших суб'єктів господарювання та державних установ.

На даний момент криза в нашій країні ще не подолана, а структура і масштаби інвестицій не відповідають потребам економіки. Таким чином важливу роль відіграє не тільки кількість інвестицій, але і доцільність їх використання. Для

найбільш раціонального використання інвестицій підприємству необхідна добре спланована інвестиційна стратегія. Інвестиційна стратегія передбачає формування системи довгострокових інвестиційних цілей і вибір найбільш ефективних способів їх досягнення [13]. Основною характеристикою будь-якої інвестиційної стратегії є наявність різних варіантів і необхідність здійснення вибору стратегічного розвитку.

Інвестиційна стратегія являє собою систему довгострокових цілей інвестиційної діяльності організації, що визначаються загальними завданнями її розвитку, а також вибір найбільш ефективних шляхів їх досягнення [14].

Інвестиційну стратегію можна представити як генеральний напрямок (програму, план) інвестиційної діяльності організації, проходження якого в довгостроковій перспективі повинно привести до досягнення інвестиційних цілей і отримання очікуваного інвестиційного ефекту.

Процес розробки інвестиційної стратегії є найважливішою складовою частиною загальної системи стратегічного вибору підприємства, основними елементами якого є місія, загальні стратегічні цілі розвитку, система функціональних стратегій в розрізі окремих видів діяльності, способи формування і розподілу ресурсів [15].

Розумно обрана інвестиційна стратегія дозволяє зменшити ступінь підприємницького ризику, пов'язаного з інвестиційною діяльністю підприємства [16].

Актуальність розробки інвестиційної стратегії організації визначається рядом умов. Однією з умов, що визначають актуальність розробки інвестиційної стратегії організації, є її майбутній етап життєвого циклу. Кожній із стадій життєвого циклу організації притаманні характерні їй рівень інвестиційної активності, напрямки і форми інвестиційної діяльності, особливості формування інвестиційних ресурсів.

Отже, інвестиційна стратегія – це комплексна система довгострокових цілей інвестиційної діяльності, які визначені, виходячи із загальних завдань розвитку

господарюючого суб'єкта, а також обрання найбільш ефективних шляхів їх досягнення. Зазначено, що інвестиційна стратегія неодмінно має враховувати міцно та цілі суб'єкта господарювання, зовнішні та внутрішні чинники впливу і спиратися на стратегічні пріоритети конкретної національної економічної системи [17]. Тому стратегічне інвестиційне управління характеризується планом дій на забезпечення реалізації інвестиційних цілей при формуванні інвестиційних ресурсів. Розробка інвестиційної стратегії підприємства передбачає складний та комплексний аналіз усіх елементів внутрішнього та зовнішнього середовища функціонування підприємства, а також узгодження вказаних цілей та заходів їх досягнення з загальною стратегією підприємства. Розробку інвестиційної політики можна представити у наступних етапах: 1) аналіз інвестиційної діяльності підприємства; 2) дослідження та оцінка зовнішнього інвестиційного середовища та кон'юнктури ринку; 3) визначення стратегічних напрямів розвитку підприємства, які будуть пов'язані з майбутньою інвестиційною діяльністю; 4) обґрунтування типу інвестиційної політики підприємства відповідно до цілей вкладання грошових коштів та міри ризику; 5) формування інвестиційної політики підприємства у відповідності до основних напрямів інвестування; 6) формування інвестиційної політики підприємства у галузевому та регіональному розрізі; 7) узгодження основних напрямів інвестиційної політики підприємства [18].

Науковою основою формування стратегії управління організацією на основі формування і розвитку інвестиційного капіталу є методологія шкіл стратегічного управління, що представляє собою інструмент з вивчення можливостей використання в практичній діяльності законів, що визначають розвиток економіки в цілому і стратегічного процесу зокрема; розробки методів вирішення проблем стратегічного управління і прийомів їх практичної реалізації.

Методологічний підхід – це цілісний напрям використання логіки, принципів і методів стратегічного управління при розробці інвестиційних стратегічних ініціатив, виборі стратегії управління організацією на основі

формування і розвитку інвестиційного капіталу комерційної організації, розробці стратегічних планів, системи збалансованих показників і бюджетів усіх рівнів. В основу авторської методології покладено логічний взаємозв'язок її елементів, які в роботі об'єднані в три укрупнених блоки: проєктні наукові основи дослідження (школи, підходи, принципи); теоретичні основи дослідження (концепції); прикладний інструментарій використання (управлінські прийоми, інструменти (методи, моделі, алгоритми), методики) [19].

В основу методології були покладені наукові дослідження шкіл стратегічного менеджменту – школи навчання і школи конфігурації.

Роль керівників полягає в тому, щоб керувати процесом стратегічного навчання з метою формування нових альтернативних стратегій, а не взагалі розробити стратегічні альтернативи. Причому вибудовування стратегії від першого кроку до останнього є безнадійним, тому що стратегія повинна розроблятися поступово, у міру розвитку підприємства [20]. Стратегія, на основі ідей цієї школи, представляє собою аналіз і пошук схем дій з минулого в подманні з осмисленням стратегічних перспектив в процесі стратегічного навчання.

Ми поділяємо цю позицію і вважаємо, що навчання організації при формуванні стратегії управління організацією на основі формування і розвитку інвестиційного капіталу повинно носити розвиваючий характер, сприяти аналізу і осмислення розроблених стратегічних інвестиційних ініціатив, формулювання і реалізації стратегії. Більш того, стратегія управління повинна видозмінюватися в міру розвитку і самонавчання організації.

Очевидно, що при динамічно мінливому оточенні і непередбачуваності зовнішнього середовища, організації постійно стикаються з новими ситуаціями. У цих умовах дуже важким представляється обрати якусь певну стратегію. Зовнішні фактори змушують керівників і колектив підприємства реагувати на реальний хід подій, робити самостійні заходи для виживання господарюючого суб'єкта і збереження гнучкості, що, безумовно, неможливо без процесу

індивідуального і колективного навчання [21].

З позицій школи конфігурації, формування стратегії представляє собою пошук правильної стратегічної конфігурації, яка дозволить зберегти або повернути організацію в стан рівноваги. Її представники намагалися поєднати воедино процес побудови стратегії, зміст стратегії, організаційну структуру і оточення компанії [22].

Інвестиційна стратегія організації формується менеджером і реалізується відповідними структурами підприємства. В обов'язки такої структури повинні входити як розробка інвестиційної стратегії, так і видача інвестиційних завдань по всіх підрозділах, реалізація інвестиційної програми, а також моніторинг виконання інвестиційної стратегії та оцінка технічних і економічних об'єднань зроблених інвестицій.

В цілому ж, за реалізацію інвестиційної стратегії відповідає вище керівництво організації і персонально її директор.

Проте прибуток не завжди може бути кінцевим результатом інвестиційного процесу. Його отримання є наслідком лише ефективного управління інвестуванням. Центральне місце в цьому управлінському процесі займають аналітичні оцінки, розрахунки, показники.

Саме вони дають змогу обрати найбільш прибуткові форми та об'єкти інвестування. Широкого практичного вжитку сьогодні поруч із фундаментальним аналізом набув технічний підхід. Основними факторами такої ситуації є доступність інформації порівняно із даними, яких потребує фундаментальний аналіз; простота застосування; об'єктивність отриманих результатів оцінки. Іншими словами, технічний аналіз – це напрям вивчення ситуації на фондовому ринку, яким у подальшому керуються інвестори для прийняття виважених управлінських рішень [23].

Однак, ринкова система припускає постійне виникнення ризиків, які виникають на кожному етапі управлінської діяльності. Управління інвестиціями, мають настільки знанну роль в господарській діяльності організації в

довгостроковій перспективі, і зі значними ризиками.

Своєчасне виявлення можливих ризиків і їх облік при складанні інвестиційного проєкту необхідно для забезпечення надійності діяльності організації так само, як оцінка фінансової стійкості і прибутковості.

Ризики обумовлюють ситуацію, в якій можливі негативні економічні результати, що тягнуть за собою вибуття або нульовий економічний результат, при якому організація залишається на тому ж рівні, що і до інвестування.

Серед великої кількості ризиків можна виділити такі види ризиків, як [24]:

систематичний ризик, пов'язаний з кризою на ринку цінних паперів;

несистематичний, тобто пов'язаний з кризою конкретного виду цінних паперів;

селективний, пов'язаний з неправильним вибором об'єкта інвестування при формуванні портфеля; тимчасовий ризик, пов'язаний з вибором невідповідного

для інвестування часу; ризик, пов'язаний зі змінами в законодавстві;

інфляційний ризик, що характеризується знеціненням грошей, в зв'язку з яким

інвестор зазнає великих збитків; ризик, пов'язаний з можливістю зниження вартості придбаної інвестором цінного паперу [25].

Крім того, в умовах загальної економічної нестабільності в державі,

з'являється ще цілий ряд ризиків, таких як: валютний ризик, пов'язаний зі

зниженням курсів валют; фінансовий ризик через банкрутства фірми,

нерентабельність цінних паперів; операційний ризик пов'язаний з невірним вибором об'єкта інвестування або неправильної організації інвестиційного

процесу; ризик зміни процентних ставок; кредитний ризик, пов'язаний з

несплатою кредиту або відсотків по кредиту.

Рівень інвестиційного ризику знаходиться в щільному взаємозв'язку з політичною, економічною, соціальною сферою і характеризує ступінь невизначеності кінцевого результату інвестування.

Крім глобальних причин виникнення ризиків, існують також локальні, пов'язані безпосередньо з виробничим процесом в конкретній організації:

Ризик, пов'язаний з проблемами з постачальниками, ризик, пов'язаний з

ростом цін на інвестиційні товари; ризик, пов'язаний з вибором некваліфікованого робочого складу; ризик, пов'язаний зі зниженням темпів зростання і прибутковості організації.

Таке різноманіття різного роду ризиків ускладнює інвестиційний процес і може загальмувати як економічний розвиток підприємства, так і знизити ефективність економічної системи в цілому.

1.3 Роль фондової біржі в управлінні інвестиційним капіталом

Особливість функціонування сектору економіки обумовлена тим, що для нормального його розвитку необхідна мобілізація тимчасово вільних грошових коштів фізичних і юридичних осіб, їх розподіл і перерозподіл на комерційній основі між різними секторами економіки. Ці процеси здійснюються на фондовому ринку.

Крім того сучасний стан економіки України потребує ефективного відновлення фінансового ринку, в тому числі розвивати фондовий ринок, так як він є одним з найважливіших його сегментів. Основою діяльності фондового ринку є фондові біржі. Фондові біржі – організації, які здійснюють торгові операції на фондовому ринку та є платформою, де зустрічаються покупці і продавці цінних паперів [26].

Отже, головним завданням, яке повинен виконувати фондовий ринок, є, насамперед, забезпечення умов для залучення інвестицій і їх можливого перерозподілу. Для реалізації зазначених цілей необхідна наявність таких основних передумов [27]:

1. Забезпечення вільного переміщення капіталів і створення необхідних для цього умов, що відповідає законодавчій базі.
2. Забезпечення ліквідності цінних паперів, що досягається за рахунок великої кількості продавців, покупців і цінової політики.
3. Наявність торговельних систем, що забезпечують контакти продавців і покупців.

4. Інформаційна прозорість ринку.

5. Зниження ризиків інвестицій, можливість прогнозувати і контролювати ризики.

У теорії управління вирізняють три основні моделі прийняття рішень: класичну модель, поведінкову та ірраціональну моделі. При класичній моделі передбачається, що особа, яка приймає рішення, повинна бути абсолютно об'єктивною і логічною, мати чітку мету, усі її дії в процесі прийняття рішень спрямовані на вибір найкращої альтернативи, тобто особа спирається на поняття «раціональності» в прийнятті рішень. Класична модель передбачає, що умови прийняття рішення повинні бути достатньо визначеними. Маючи повну інформацію, менеджери можуть вибирати альтернативу, яка щонайкраще відповідає потребам організації.

Суть поведінкової моделі полягає в тому, що особа, яка приймає рішення не має повної, достовірної інформації про певну ситуацію, не має повної інформації щодо всіх можливих альтернатив, не здатна передбачити наслідки реалізації кожної можливої альтернативи і рішення приймає на основі поведінки об'єкта. Ірраціональна модель ґрунтується на прийнятті рішення без дослідження альтернатив. Вона призначена для вирішення принципово важливих рішень, вирішення проблем в умовах дефіциту, та в інших подібних ситуаціях [28].

З огляду на те, що в Україні фондовий ринок є нерозвиненим, а фактично він практично відсутній, говорити про розвиток деяких фінансових інструментів, на жаль, не можна. Власники українських підприємств широко використовують такий інструмент, як сквіз-аут (squeezeout), тобто примусовий викуп акцій, за допомогою якого акціонерні компанії прагнуть звести коло міноритарних акціонерів, які є тримачам «неконтрольованого» пакета акцій в розмірі 5% і менше, задля покращення своєї бізнесової діяльності. Такий вид інвестиційних інструментів більше можна віднести до корпоративної дії підприємства, за рахунок провадження якого власники, що володіють мажоритарним пакетом акцій у розмірі 95% і більше, підвищують ефективність корпоративного

управління за рахунок зменшення адміністративно-організаційних витрат на управління пакетом акцій міноритаріїв [29].

На рахунках підприємств з акціонерним капіталом є визначений нерозподілений прибуток, який компанія може використовувати як виплату дивідендів інвесторам. При цьому якщо у політиці підприємства не передбачені виплати дивідендів, воно реінвестує фінанси у власну компанію, а ці кошти можуть бути використані як інвестування в іншу компанію або в інвестиційний проект. Якщо цікавих інвестиційних проектів підприємство не має, воно приймає рішення щодо зворотного викупу активів або байбеку - викупу власних акцій з відкритого ринку, збільшуючи ціну власних акцій.

Ця фінансова операція дає змогу підприємству не витратити, а вкласти в самих себе, у власний бізнес (зادля накопичення та збільшення капіталу, підтримуючи ціну акцій. Інвестору пропонують викупити частину акцій за ринковою ціною, інколи за ціною, що вище за ринкову, тоді акції зростають у ціні. Використання байбеку, як правило, проводиться замість дивідендної політики. Позитивним під час впровадження цього інструменту для підприємства є отримання додаткового прибутку від інвестування в акції власного підприємства; утримання ціни акцій на дохідному рівні; залучення нових додаткових інвесторів; покращення структурованості власного акціонерного капіталу [30].

Відчизняний фондовий ринок України, на жаль, пропонує недостатню кількість інвестиційно привабливих інструментів, особливо акцій. Але можливості нарощування капіталу та отримання доходів є. При цьому необхідними умовами активізації інвестиційних вкладень фізичними особами, які на фондовому ринку називаються індивідуальними чи приватними інвесторами, є:

- наявність певного постійного активного доходу;

- можливість, бажання і схильність до нагромадження заощаджень;

- наявність освіти, елементів фінансової грамотності, навичок і часу;

- певна адаптивність до умов сучасного фінансового ринку і стану

економіки, психологічна готовність до інвестування.

Подолання структурного дисбалансу економіки, її фінансової оздоровлення обумовлюється становленням і розвитку прогресивного фондового ринку, якому потрібні активні приватні інвестори – громадяни країни. Саме для них на рівні держави необхідно створювати умови реалізації інвестиційного потенціалу, формування інвестиційного мислення, популяризації інвестиції у цінні папери, удосконалення системи захисту прав індивідуальних інвесторів, забезпечення інформованості, прозорості та доступності фондового ринку.

Висновки до розділу 1

Отже, поняття інвестицій включає в себе:

- вкладення капіталу в об'єкти перед-підприємницької діяльності з метою отримання дивідендів в перспективі;
- фінансові відносини, які виникають між суб'єктами інвестиційної діяльності в процесі її здійснення.

Інвестування, як економічний процес, виконує ряд важливих умов для розвитку економіки, забезпечуючи систему відносин між інвестором і керівником інвестованого об'єкта щодо застосування інвестиційних ресурсів для розширення і розвитку виробництва. Для економіки в цілому інвестиційний процес виступає як інструмент, який акумулює економічне зростання.

На рівні організації, інвестиції допомагають досягти наступних цілей:

- розширення і розвиток виробництва;
- забезпечення сучасними технологіями і обладнанням;
- розвиток науково-технічних досліджень;
- підвищення якості продукції;
- можливість уникати надмірного зносу основних засобів.

Таким чином, інвестиції відіграють значну роль не тільки на рівні виробництва, але і для розвитку економіки всієї країни.

Ликвідність біржової торгівлі є однією з умов роботи фондового ринку як інвестиційного механізму залучення коштів глобальних інвесторів у вітчизняну

економіку

НУБІП України

РОЗДІЛ 2

РОЗРОБКА ПЛАНУ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЯМИ

АТ «АЛЬФА-БАНК»

2.1 Визначення ролі біржового ринку України у контексті інвестиційної діяльності підприємства.

Важливим джерелом капітальних інвестицій слугують інвестиції нерезидентів, але їх частка незначна, і в останні три роки вона суттєво зменшилася. Це свідчить про вивід капіталу з України. Слід також підкреслити невисокий рівень участі коштів державного бюджету і банківського сектору в інвестиційній діяльності.

За звітними даними Національної комісії з цінних паперів і фондового ринку (НКЦПФР) в останні роки обіг ЦП пов'язаний виключно з випуском і реалізацією облігацій внутрішньої і зовнішньої державної позики для поповнення державного бюджету. Державні облігації гарантуються всім майном держави і призначені для залучення коштів на міжнародному (облігації зовнішньої позики) або внутрішньому фінансових ринках. Ці види ЦП інвестиційно привабливі і високоліквідні.

За умови росту валового зовнішнього державного боргу України емісія облігацій державної позики є ледь не єдиним джерелом погашення боргу.

Причому нову емісію здійснюють з метою погашення боргів перед власниками облігацій попередніх випусків. Так, у 2019 р. найбільший обсяг торгів за фінансовими інструментами на фондових біржах ПФТС і «Перспектива» (на них припадає більше 98 % загального обігу) було зафіксовано з державними облігаціями України 295 млрд. грн. (96,81 % від загального обсягу біржових контрактів) [32].

Аналіз стану інвестиційної діяльності за останні роки. Табл. 2.1 (складено на основі [33] (Додаток Д)), показує тенденцію росту капітальних інвестицій: у

2020 р. відносно 2012 р. вони зросли у 2,28 р. Що ж стосується джерел фінансування, то лівова частина інвестицій (63 % - 70 %) припадає на власні кошти підприємств та організацій.

Для світового ринку IPO 2019 та 2020 рік став доволі значимим, так як змінився лідер по залученні фінансування. У 2014 році найбільша сума залучених грошових коштів була здійснена китайською компанією Alibaba Group Holding Ltd., вона становила 25,4 млрд. доларів. Проте, у 2019 році компанія Saudi Aramco (нафтова компанія) випустила на ринок IPO акції та виручила за них 25,6 млрд. доларів. Але, незважаючи на масштабність залученої суми, ринок IPO знаходиться на спаді своєї активності [32].

Станом на 2020 р. вихід на ринок IPO здійснили 28 компаній з базовими українськими активами. Першою українською компанією, яка на ринку IPO залучила фінансування на суму 11 мільйонів доларів, стала у 2005 році компанія «Укрпродукт», що функціонує в галузі харчової промисловості. Загалом харчова галузь займає 11 % в структурі IPO українських компаній (рис. 2.1).

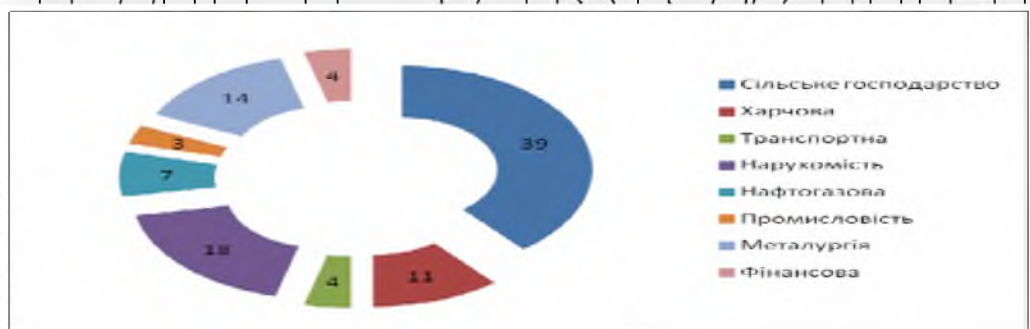

Рис. 2.1. Структура IPO українських компаній за секторами. %.*

Примітка.*Розроблено автором за даними [32]

Дані діаграми свідчать про те, що найбільший відсоток в структурі ринку IPO займають вітчизняні підприємства сільського господарства, а саме 39 %. Це пояснюється тим, що Україна є аграрною країною. В більшості агрохолдинги України виходять на Варшавську фондову біржу (WSE) – 6 з 10 компаній за 2005–

2013 роки. Загалом на Варшавську біржу здійснили вихід 13 компаній з українським капіталом 2 компанії на альтернативну Варшавській фондовій біржі New Connect. В 2013 році відбулися 2 останні успішні виходи українських компаній на ринок IPO – компанії Arricano (галузь нерухомості) та Cereal Planet (галузь промисловості) заробили по 24 та 154 мільйонів доларів [34]. В Україні, не зважаючи на кризовий стан економіки, фондовий ринок поступово розвивається.

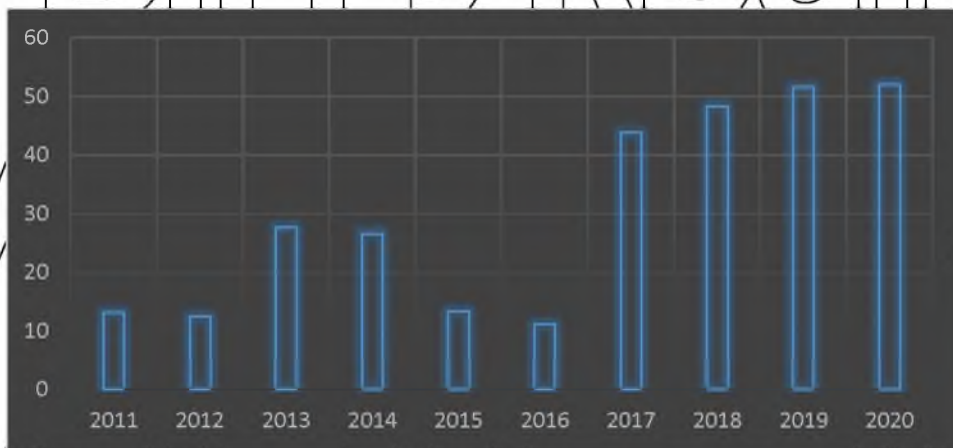

Рис. 2.2. Частка біржового ринку в загальному обсязі торгів на ринку цінних паперів у 2011 – 2020 роках, %.*

Примітка. *Розроблено автором на основі даних [34]

Про це свідчать позитивні тенденції нарощення обсягів біржових контрактів на організаторах торгівлі. Одним із показників ефективності функціонування ринку цінних паперів є розвиток його організованого сектору. Частка біржового ринку в загальному обсязі торгів на ринку цінних паперів у 2011-2020 роках на рис. 2.2.

Розглядаючи реєстрацію випусків цінних паперів інститутів спільного інвестування, відзначимо, що протягом січня-липня 2020 року обсяг випусків інвестиційних сертифікатів пайових інвестиційних фондів, зареєстрованих Національною комісією, становив 2,2 млрд грн, що більше на 61 млн грн порівняно з даними за аналогічний період 2019 року.

НУБІП України

Таблиця 2.2

Обсяг та кількість випусків облігацій підприємств, зареєстрованих

Національною комісією протягом січня-липня 2020 року.*.

Період	Обсяг випуску облігацій підприємств, млн грн			Загальний обсяг зареєстрованих випусків	Кількість випусків, шт
	Підприємства (крім банків та страхових компаній)	Банки	Страхові компанії		
Січень	4774,64	200,00	0,00	4974,64	24
Лютий	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Березень	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Квітень	5992,00	0,00	0,00	5992,00	2
Травень	3398,16	0,00	0,00	3398,16	14
Червень	13642,00	0,00	0,00	13642,00	6
Липень	341,62	0,00	0,00	341,62	7
Усього	28148,42	200,00	0,00	28348,42	53

Примітка.* Розроблено за даними [35].

Протягом січня-липня 2020 року обсяг випусків акцій корпоративних інвестиційних фондів, зареєстрованих Комісією, становив 24,21 млрд. грн., що більше на 15,19 млрд. грн. порівняно з даними за аналогічний період 2019 року [35].

Кількість внесених в ЄДРІСІ корпоративних інвестиційних фондів та пайових інвестиційних фондів з початку року за станом на 31.07.2020 становив 197 інститутів євільного інвестування, серед них: 174 корпоративних інвестиційних фондів; 23 пайових інвестиційних фондів, з них вилучено з ЄДРІСІ – 1 пайовий та – 0 корпоративних інвестиційних фондів.

За даними на 01.01.2021 р., комерційні банки представляли 135 із 887 торговців цінними паперами України (дані для порівняння обсягів виконаних договорів різними видами торговців цінними паперами наведено у таблиці 2.3).

НУБІП України

Таблиці 2.3

Порівняльні дані за обсягами виконаних договорів торговцями цінними

паперами, млн. грн.*

Вид торговців цінними паперами	2017		2018		2019		2020	
	Обсяг	Відсоток	Обсяг	Відсоток	Обсяг	Відсоток	Обсяг	Відсоток
«Чисті торговці»	61332,48	76,4 %	52742,43	72 %	43425,86	63,78%	54788,84	66,57%
Інвестиційні компанії	6971,87	8,6%	7568,97	10%	8944,77	13,14%	9116,78	11,07%
Комерційні банки	12064,78	15%	12794,97	18%	15716,98	23,08%	18385,72	22,34%

Примітка. *Розроблено за даними [36]

На відміну від більшості торговців цінними паперами на фондовому ринку, банки є економічно незалежними його учасниками, які можуть самостійно приймати рішення, щодо напрямів інвестування вільних коштів. Насамперед це відноситься до операцій пов'язаних з векселями та купівлею корпоративних облігацій найбільших емітентів, дохід щодо яких є гарантованим та існує можливість під заставу яких дістати досить дешевого фінансування у найбільших комерційних банках країни [35]. В таких банках існує надлишок ліквідності, проте вони все ж таки проявляють інтерес щодо інвестування коштів короткострокові високоліквідні активи (на строк від двох тижнів до одного-двох місяців).

НУБІП України

НУБІП України

Таблиця 2.4

Портфель цінних паперів банків за 2016-2020 р., млн. грн.*.

Показник	Рік				
	2016	2017	2018	2019	2020
1. Цінні папери, крім акцій	10 347	19 692	31 555	32 005	70 429
1.1 За секторами економіки:					
сектор інших фінансових установ	524	1 513	2 699	2 270	2 276
сектор загального державного управління	4 556	6 232	17 402	20 897	58 085
сектор нефінансових корпорацій	4 458	7 426	8 033	6 919	8 564
інші (сектори економіки, депозитні корпорації, нерезиденти)	809	4 501	3 421	1 919	1 504
1.2 За типом портфеля:	10 347	19 692	31 555	32 005	70 429
у торговому портфелі	2 422	5 404	4 150	1 592	6 442
у портфелі на продаж	5 444	9 560	23 011	24 950	54 399
у портфелі до погашення	2 481	5 028	4 394	5 463	9 588

Примітка. * Розроблено за даними [36].

Аналізуючи дані наведені в таблиці 2.4 [36] можемо зробити висновок, що лише у 2017 році банки змогли наростити обсяг портфеля цінних паперів (крім акцій). Цей ріст став можливим завдяки збільшенню обсягів купівлі державних облігацій банками. У 2019 році збільшення портфелю цінних паперів банків (і акцій, і інших цінних паперів) відбулося не досить значно, а у 2020 році знову обсяг підвищився майже у двічі [36].

Діяльність банківських установ спрямована на отримання прибутку, який необхідний для їх ефективного функціонування та підтримки відповідного рівня розвитку, що забезпечує конкурентоспроможність на ринку. Відповідно, з цією метою банківські установи випускають більшість перелічених цінних паперів.

Станом на 30.09.2020 в Державному реєстрі фінансових установ містилася інформація про 63 недержавні пенсійні фонди. На сьогодні в Україні недержавні пенсійні фонди мають активів на суму 97 мільйонів доларів, що становить 0,1% ВВП, а учасниками є лише 5% від усього зайнятого населення. [38]

Загальнообов'язкова пенсійна система сама по собі не здатна забезпечити належний рівень життя для громадян. За даними Пенсійного фонду України середній розмір пенсійної виплати на 01.01.2021 склав 3 539 гривень [39], що навіть нижче за встановлений прожитковий мінімум. При цьому середня заробітна платня у 2020 році становила 14 179 гривень [39].

Таблиця 2.5
Динаміка основних показників діяльності недержавних пенсійних фондів у 2018-2020 роках.*

Показники	Станом на 30.09.2018	Станом на 30.09.2019	Станом на 30.09.2020	Темпи приросту, %	
				станом на 30.09.2019/ станом на 30.09.2018	станом на 30.09.2020/ станом на 30.09.2019
Загальна кількість учасників НПФ, тис.ос.	848,8	868,7	880,4	2,3	1,3
Загальна вартість активів НПФ, млн. грн.	2 651,30	2 977,9	3 488,6	12,3	17,1
Пенсійні внески, всього, млн. грн.	1 964,20	2 112,6	2 319,4	7,6	9,8
у тому числі:					
- від фізичних осіб	153,1	208,7	275,4	36,3	32,0
- від юридичних осіб	1 810,40	1 903,1	2 043,3	5,1	7,4
Пенсійні виплати, млн. грн.	781,5	912,9	1 069,5	16,8	17,2

Кількість учасників, що отримали отримують пенсійні виплати, тис. осіб	80,8	83,3	86,3	83,1	83,6
Сума інвестиційного доходу, млн. грн.	1 667,20	2 038,7	2 558,8	22,3	25,5

Примітка. * Розроблено автором на основі [39]

Отже, усі основні показники мають тенденцію до зростання. Загальна вартість активів зростає значно швидше за кількість учасників, тому можна

зробити висновок, що основний приріст забезпечують внески старих учасників,

а не нових. Щодо самих внесків, то основна їх частина здійснюється від юридичних осіб і лише 12% від фізичних.

Якщо поглянути за вартість активів кожного з фондів, що представлена у таблиці 2.6., то можна поррахувати, що близько більшу частину усіх активів у 2018

році становили активи лише двох фондів.

Таблиця 2.6

10 недержавних пенсійних фондів з найбільшою вартістю активів.*

Назва НПФ	Активи тис. грн.	Кість учасників, осіб
Корпоративний НПФ НБУ	1 327 547	12 449
Недержавний корпоративний пенсійний фонд ВАТ «Укресімбанк»	237 895	5 729
Відкритий НПФ «Емерит-Україна»	162 305	70 984
Відкритий пенсійний фонд «ПриватФонд»	143 712	48 778
ВПФ «ОТП Пенсія»	132 640	41 735
ВПФ «Фармацевтичний»	109 147	1 296

НПФ Незалежної галузевої профспілки енергетиків України	91 237	00 35 369
Відкритий НПФ «Всі»	66 884	55 011
Відкритий НПФ «Династія»	64 790	39 876
Відкритий НПФ «Україна»	54 352	00 55 011

Примітка. * Розроблено автором на основі [39]

Отже, близько 60% складає вартість активів Корпоративного недержавного фонду НБУ та Недержавного корпоративного пенсійного фонду Укрексімбанку, тобто фонди пов'язані з державними установами, що забезпечують пенсійне страхування їхніх працівників.

На сучасному міжнародному ринку капіталу рейтинг бірж (табл. 2.7 (додаток Б)), що домінують у економічному співтоваристві та характеризуються найвищими показниками капіталізації [26], обсягів торгів та ліквідність має такий вигляд.

Представлені дані демонструють, що показники Української фондової біржі випереджають тільки Кіпрську біржу, а серед країн сусідів, такі дані: Московська фондова біржа посіла — 22 місце (капіталізація 636 млрд \$), Стамбульська фондова біржа — 31 місце (165 млрд \$), Варшавська фондова біржа — 32 місце (165 млрд \$). Рівень капіталізації Української фондової біржі UX в \$ 0,039 трлн на 1.04.2019 р. у порівнянні з біржами лідерами (біржи першої трійки: Нью-Йоркська — \$ 232,1 трлн, NASDAQ — у \$ 112,1 трлн, Токійська — \$ 56,1 трлн) свідчить про бездіяльність. За словами практикуючого трейдера Еріка Наймана головною причиною є «засилля і абсолютна влада олігархів» — власників українських банків, зацікавлених в депозитах українських громадян, а не в їх інвестиціях в акції, фондові індекси та інші цінні папери Української біржі [41].

Отже, інвестиційна складова фондового ринку для реального сектора економіки незначна, сьогодні фондовий ринок націлений на випуск ЦП з метою поповнення державного бюджету.

В цілому за останні роки обсяг торгів на фондовому ринку України порівняно з 2012, 2013 і навіть 2014 роком зменшився з 2331,94 млрд грн у 2014 році до 384,03 млрд грн у 2019 році.

Таким чином, на сучасному етапі необхідно реанімувати роботу фондового ринку в країні. На думку фахівців, важливим напрямом активізації роботи ринку є широке залучення домашніх господарств до цієї роботи. Як приклад, слід відмітити високу активність населення США в роботі їх фондового ринку.

Активізації учасників фондового ринку в Україні заважають об'єктивні причини:

- невисокий рівень доходів населення;

- велика кількість збиткових об'єктів реального сектору;

- невисокий рівень обізнаності населення в питаннях інвестування через інструменти фондового ринку;

- котирування вітчизняними потужними підприємствами своїх цінних паперів на зовнішніх ринках (Амстердамська, Лондонська, Варшавська фондові біржі) тощо. Покращення роботи фондового ринку буде сприяти активізації інвестиційної діяльності об'єктів реального сектору України.

Для поліпшення ситуації на фондовому ринку необхідно вжити низку заходів, серед них:

- по-перше, для виконання зазначеної мети має функціонувати розвинена інфраструктура фондового ринку, потрібно запропонувати широкий спектр інструментів та ефективні механізми взаємодії учасників ринку;

- по-друге, невід'ємним складником розвитку фондового ринку має стати його інтеграція у світові фінансові ринки. Водночас розвиток фондового ринку України повинен тісно пов'язуватися з розвитком інших сегментів фінансового ринку (банківського, страхового, сектору пенсійного забезпечення тощо);

- по-третє, основною функцією, яку має виконувати ринок цінних паперів, є забезпечення грошовим капіталом потреб економіки країни завдяки створенню механізму акумулювання, розподілу та перерозподілу фондів кештів від особи, яка володіє вільними інвестиційними ресурсами, до особи, якій необхідні такі

ресурси для розвитку [47]

2.2 Оцінка діяльності АТ «АЛЬФА-БАНК»

Для аналізу інвестиційної діяльності банків в Україні було обрано один з найбільших українських комерційних банків з міжнародним капіталом АТ «АЛЬФА-БАНК». Для початку варто розглянути основну характеристику обраного банку. Банк засновано 24 березня 1993 році, а з 2001 року банк здійснює свою діяльність під брендом «Альфа-Банк Україна». Банк належить до приватної інвестиційної холдингової компанії ABN Holdings SA (ABNH) з головним офісом у Люксембурзі [42]. Станом на 1 січня 2021 року 57,6% акцій АТ «АЛЬФА-БАНК» належать холдинговій компанії ABN Holdings (SA, Люксембург) та 42,4% акцій належать компанії ABN Ukraine Limited (Кіпр). З 2001 році банк є учасником системи SWIFT та асоційованим членом системи VISA International. Крім цього з 2001 року «Альфа-Банк Україна» є членом ПФТС, яка є одним з найбільших організаторів торгів цінними паперами в Україні. АТ «АЛЬФА-БАНК» є постійним учасником Фонду гарантування вкладів фізичних осіб з 2 вересня 1999 року [42].

З 2018 року організаційно-правовою формою банку є акціонерне товариство. За даними Національного банку України станом на 1 квітня 2021 року активи банку становили понад 97,6 млрд. гривень. Станом на 1 січня 2021 року АТ «АЛЬФА-БАНК» має 210 відділень в Україні, обслуговує понад 1,5 млн. фізичних та юридичних осіб та має штат понад 6500 працівників. Головний офіс банку розташований у Києві за адресою: вул. Велика Васильківська, 100.

АТ «АЛЬФА-БАНК» здійснює свою діяльність відповідно до чинного законодавства України, на підставі банківської ліцензії має право надавати банківські послуги [43]. Акціонери банку здійснюють право власності на акції відповідно до законів України. Насамперед, АТ «АЛЬФА-БАНК» у своїй діяльності керується Конституцією України, Законами «Про банки і банківську діяльність», «Про акціонерні товариства», «Про цінні папери та фондовий ринок»

та іншими нормативно-правовими актами України, особливо Національного банку України. Банк, крім надання фінансових послуг, може здійснювати діяльність щодо інвестицій, випуску власних цінних паперів тощо [43].

АТ «АЛЬФА-БАНК» здійснило випуск простих іменних акцій на суму понад 287,3 млрд. грн., що дорівнює розміру його статутного капіталу. На сьогоднішній день банк займає провідні позиції у всіх сегментах банківського ринку, є одним з найстійкіших та найнадійніших українських банків та входить до десяти найбільших банків за обсягом активів [42].

З самого початку свого заснування та по сьогодні АТ «АЛЬФА-БАНК» є одним з провідних учасників на ринку цінних паперів України та проводить операції за наступними напрямками діяльності:

- торгівля державними та корпоративними облигаціями за власний рахунок та в інтересах клієнтів на фондовому ринку;
- операції з надання рефінансування під заставу цінних паперів з державними та корпоративними облигаціями;
- супроводження операцій з інвестування нерезидентів в облигації українських емітентів [42].

Очевидним є той факт, що розвиток інвестиційної діяльності банків, у тому числі АТ «АЛЬФА-БАНК», тісно пов'язаний зі здійсненням операцій з цінними паперами. На інвестиції в цінні папери українські комерційні банки за останній рік виділили близько 17% від загальних активів банків. На табл. 2.8 можна побачити динаміку вкладень у цінні папери та загальну суму активів банків за 2016-2020 рр.

Таблиця 2.8
Динаміка інвестиційної діяльності банків за 2017-2021 рр.*.

Показник	01.01.2017	01.01.2018	01.01.2019	01.01.2020	01.01.2021
Сума інвестицій у цінні папери, млн грн.	270 702	275 342	234 069	208 589	307 741

Загальна сума активів, млн. грн.	1 274 732	1 350 403	1 367 163	1 493 298	1 822 841
-------------------------------------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------

Примітка. *Розроблено автором на основі [44].

На наступному рис. 2.4 можна побачити динаміку частки банківських інвестицій у цінні папери в загальних банківських активах.

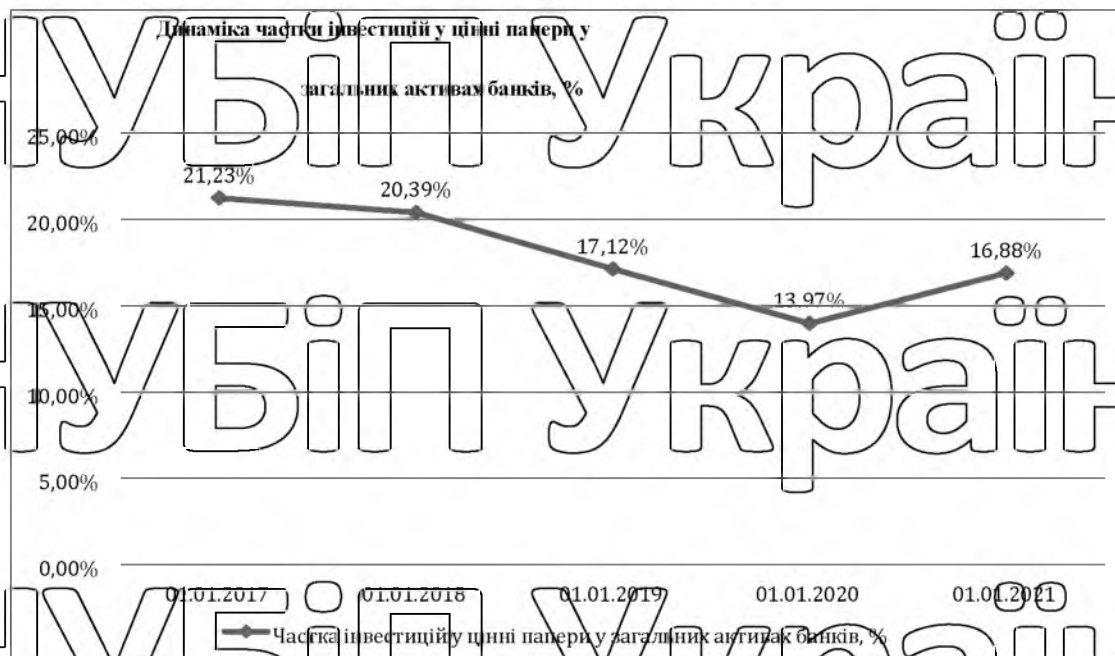

Рис. 2.4. Динаміка частки банківських інвестицій у цінні папери в загальних активах банків за 2017-2021 рр., у %.*.

Примітка. *Розроблено автором на основі. [44].

Отже, з отриманих результатів можна побачити, що протягом останніх років спостерігається негативна тенденція до скорочення частки банківських інвестицій у цінні папери, при цьому спостерігається зростання загальних активів банків в Україні. До того ж позитивним моментом є зростання частки інвестицій у цінні папери у загальних активах банків за останні два роки (з 13,97% у 2020 році до 16,88% у 2021 році).

Для аналізу інвестиційної діяльності АТ «АЛЬФА-БАНК», насамперед, варто розглянути структуру його активів, обсягу вкладень у цінні папери та обсягу наданих кредитів. На наступній табл. 2.9 можна побачити загальну структуру активів АТ «АЛЬФА-БАНК»

НУБІП України

НУБІП України

Таблиця 2.9

Загальна структура активів АТ «АЛЬФА-БАНК» за 2018-2020 рр.*.

Показник	Рік		
	2018	2019	2020
Чисті активи, млн. грн.	60 287	71 909	97 593
Цінні папери, млн. грн.	2 201	8 967	12 287
частка, %	3,65	12,47	12,59
Надані кредити, млн. грн.	32 400	39 200	47 837
частка, %	53,74	54,51	49,02

Примітка. * Розроблено автором на основі [44]

На табл. 2.9 можна побачити позитивну тенденцію до збільшення загальної суми чистих активів. Так, протягом 2018-2020 рр. сума чистих активів АТ «АЛЬФА-БАНК» зросла на 62%. Крім цього, важливим аспектом є те, що питома вага цінних паперів у загальній структурі активів банку постійно зростає (з 3,65% у 2018 р. до 12,59% у 2020 р.), коли питома вага наданих кредитів протягом останніх двох років скорочується (з 54,51% до 49,02%). Можна зробити висновок, що протягом останніх років банк почав активно інвестувати у цінні папери, при цьому спостерігається тенденція до зниження частки кредитів у загальній структурі чистих активів банку.

НУБІП України

Наступним аспектом дослідження інвестиційної діяльності банку є порівняння частки фінансових та частки реальних інвестицій. Зважаючи на те, що фінансові інвестиції складають значну частку інвестиційного портфеля, варто розглянути інвестиції банку у дочірні компанії та комерційну нерухомість як реальні інвестиції, що є досить поширеним методом аналізу. На табл. 2.10 наведена структура реальних та фінансових інвестицій АТ «АЛЬФА-БАНК» за 2018-2020 рр.

Таблиця 2.10

Структура реальних та фінансових інвестицій

АТ «АЛЬФА-БАНК» за 2018-2020 рр., %*

Рік	Частка фінансових інвестицій, у %	Частка реальних інвестицій, у %
2018	52,68	47,32
2019	80,95	19,05
2020	93,13	6,87

Примітка. * Розроблено автором на основі [44]

З вищенаведеної таблиці можна побачити, що протягом останніх років спостерігається тенденція збільшення питомої ваги фінансових інвестицій та відповідно зниження частки реальних інвестицій. Так, з 2018 р. питома вага реальних інвестицій скоротилася на 40,45% (з 47,32% у 2018 р. до 6,87% у 2020 р.). На нашу думку, це спричинено, насамперед, не вигідністю інвестування в нерухомість, тому даний напрям інвестування став нецікавим для АТ «АЛЬФА-БАНК».

Наступним кроком дослідження буде аналіз зміни інвестиційного портфеля обраного банку. На табл. 2.11 наведена структура інвестиційного портфеля АТ «АЛЬФА-БАНК» за 2018-2020 рр.

Таблиця 2.11

Динаміка структури інвестиційного портфеля

АТ «АЛЬФА-БАНК» за 2018-2020 рр.*

Показник тис. грн.	Рік		
	2018	2019	2020
Інвестиції в цінні папери	2 200 385	8 968 568	12 286 827
Інвестиції в асоційовані та дочірні компанії	0	7 000	7 000
Інвестиційна нерухомість	1 976 731	2 104 157	899 502
Загальний обсяг інвестицій	4 177 136	11 078 628	13 193 328

Примітка. *Розроблено автором на основі [44]

Аналізуючи динаміку структури інвестиційного портфеля АТ «АЛЬФАБАНК», можна спостерігати значне зростання загального обсягу інвестицій на 9 016 192 тис. грн. протягом 2018-2020 рр., що передбачає збільшення обсягу цінних паперів у складі інвестиційного портфеля банку. При цьому інвестиції в асоційовані та дочірні компанії протягом останнім двох років не змінилися, а інвестиції в нерухомість зменшилися на 1 204 655 тис. грн. (за 2019-2020 рр.). Окрім цього, варто розглянути детальніше інвестиції банку у цінні папери.

На наступній табл. 2.12 можна побачити структуру інвестицій АТ «АЛЬФАБАНК» у цінні папери за 2019-2020 роки.

Таблиця 2.12

Інвестицій у цінні папери АТ «АЛЬФА-БАНК» за 2019-2020 рр. [44]

Цінні папери	Рік	
	2019	2020
Державні облигації номіновані в доларах США, тис. грн.	8 296 083	8 706 142
Державні облигації номіновані в гривнях, тис. грн.	452 120	2 724 748
Державні облигації номіновані в євро, тис. грн.	248 940	174 055
Боргові цінні папери органів місцевого самоврядування, тис. грн.	-	614 750

Боргові цінні папери небанківських фінансових установ, тис. грн.	-	101 384
Акції підприємств та інші цінні папери, тис. грн.	1 098	1 098
Балансова вартість інвестицій у цінні папери, тис. грн.	8 967 471	12 286 826

Примітка. * Розроблено автором на основі [44]

Як можна побачити з вищевведеної таблиці, основна значна частина інвестицій у цінні папери спрямована на державні облигації. Також, АТ «АЛЬФА-БАНК» почав активно інвестувати в боргові цінні папери місцевого самоврядування та небанківських фінансових установ. Протягом останніх двох років незначною є частка інвестицій у акції підприємств та інші цінні папери. Насамперед, даний факт пояснюється надійністю вкладення коштів у державні цінні папери, що в свою чергу страхує девальваційні ризики та зберігає процентний дохід. Крім цього, на сьогодні АТ «АЛЬФА-БАНК» є первинним дилером Міністерства фінансів України та займає лідируючі позиції на ринку цінних паперів. Тобто, можна зробити висновок, що інвестиційна діяльність АТ «АЛЬФА-БАНК», насамперед, характеризується позитивними змінами. Однак, попри це, на нашу думку, існує ряд важливих проблем, які пов'язані зі здійсненням інвестиційної діяльності банком та потребують вирішення.

Актуальною проблемою сучасної економіки є постійний ріст конкуренції на ринку надання послуг, що спонукає банки до удосконалення фінансових результатів своєї діяльності. Так, ті з них, які бажають розвиватися в економічному середовищі країни і мати все більше споживачів своїх послуг, дуже чітко визначають власні цілі та засоби їх досягнення. Не виключенням є український комерційний банк АТ «АЛЬФА-БАНК», який активно бере участь у суперництві з іншими вітчизняними банками.

Здійснення та ефективне управління інвестиційною діяльністю є одним з основних факторів, який здатний підвищити конкурентоспроможність на ринку банківських послуг. Крім цього, важливо зазначити, що чим краще банк здійснює

свою інвестиційну діяльність, тим успішнішим буде його функціонування. Завдяки цьому банк ефективніше використовує свої фінансові активи та покращує показники стійкості та ліквідності.

Аналіз інвестиційної діяльності АТ «АЛЬФА-БАНК» дав змогу виявити проблеми, які негативно впливають на його інвестиційну діяльність. Так, на сьогодні інвестиційна діяльність банку характеризується наявністю небагатьох, але все ж кількох важливих проблем, які перешкоджають покращенню здійснення його інвестиційної діяльності. Ці проблеми насправді є показовими для більшості банків України, які провадять свою інвестиційну діяльність.

Перш за все, в контексті проблем розвитку інвестиційної діяльності банків йдеться про низький рівень та посередню якість капіталовкладень вітчизняних банків і послаблення структури банківського капіталу загалом. Мається на увазі те, що українські банки (і зокрема АТ «АЛЬФА-БАНК») не мають реальної можливості втілювати у життя інвестиційні програми чи проекти справді великого масштабу через свою значно обмежену ресурсну базу. Сюди ж варто віднести і чутливу проблематику щодо державно-приватного партнерства, яке насправді є ключовим, коли ми говоримо про великомасштабні інвестиційні проекти або програми. Відсутність необхідного фінансового ресурсу у банках та надмірна врегульованість системи фактично унеможливають розвиток ефективно і справедливої конкуренції, яка дозволяла б якнайкраще забезпечувати реалізацію інвестиційних проектів або програм.

На мою думку, ще однією з основних проблем інвестиційної діяльності є низький рівень довіри населення до банків. На сьогодні, хоч і зберігається тенденція до зростання рівня довіри населення до банків, вона все ще залишається на низькому рівні. На рівень довіри населення до банківської системи впливає значна кількість факторів, головним з яких є доволі нестабільна зміна курсу іноземної валюти. До основного фактору зростання курсу іноземної валюти, насамперед, варто віднести штучну девальвацію гривні Національним банком України для погашення дефіциту Державного бюджету [25].

Протягом останніх років спостерігається тенденція до зменшення кількості банків в Україні, тобто виведення неплатоспроможних банків з ринку надання банківських послуг, внаслідок чого, населення та суб'єкти господарювання втратили частину своїх грошових вкладів. Крім цього, довіра населення до банків значною мірою залежить від чинників, які формуються на макрорівні (держави) та мікрорівні (банку). До макроекономічних чинників, насамперед, варто віднести макроекономічну нестабільність та негативний досвід минулих років. Якщо говорити про Альфа-Банк, то за рейтингом 2021 року він знаходиться на 13 місці серед найнадійніших банків в Україні, що однозначно говорить про проблемність окремих аспектів його діяльності та можливість покращення нашої ситуації [26].

Наступна комплексна проблема інвестиційної діяльності майже всіх вітчизняних банків пов'язана з проблемами функціонування фондового ринку в Україні. Протягом останніх років в Україні спостерігається поступове зростання фондового ринку, зокрема фінансових операцій на ньому. Так, наприклад, станом на 1 травня 2021 року ПФТС склав 527,44 [27]. Однак, незважаючи на позитивні показники зростання, деякі експерти переконані, що фондового ринку як такого не існує в Україні. На їхню думку, в Україні на сьогоднішній день існує так звана платформа, яка призначена виключно для торгівлі ОВДП з метою покриття дефіциту в держбюджеті. Крім цього, можна побачити, що корпоративні цінні папери не користуються значним попитом на фондовому ринку цінних паперів. Позаяк, ми однозначно маємо нетривалий час існування такого ринку або «платформи», що разом з усіма іншими негативними аспектами його функціонування призводять до дуже малої кількості фінансових операцій та низької ліквідності самих цінних паперів.

Аналогічну ситуацію можна спостерігати в інвестиційній діяльності АТ «АЛЬФА-БАНК», яка віддає перевагу виключно інвестиціям в державні облігації.

Так, Третякова О. В. зазначає, що основними проблемами функціонування фондового ринку в Україні є те, що на українському фондовому ринку існує значна потреба в інвестиційних ресурсах, що пов'язано, насамперед, з

макроекономічною нестабільністю, обмеженою кількістю ліквідних інвестиційно привабливих фінансових інструментів, низькою ліквідністю та капіталізацією фондового ринку тощо [44].

Крім цього, до проблем фондового ринку варто віднести жорсткий валютний контроль та недосконалість законодавчої бази. І тут передовсім йдеться про суттєвий регуляторний вплив з боку державних органів влади та НБУ, що сильно занижує конкурентоспроможність вітчизняних банків у їхній інвестиційній діяльності. Те ж саме стосується законодавства, адже саме воно є інструментом цієї регуляції.

Важливо також зазначити, що на фондовому ринку України відсутній високий платоспроможний попит, оскільки протягом тривалого часу ставалися випадки коли населення втрачало свої інвестовані кошти, що в свою чергу передбачає зменшення рівня довіри до банківських установ та зникає бажання інвестувати власні кошти. Відтак, на сьогоднішній день діяльність фондового ринку не спроможна виконувати повністю свої функції з акумулювання фінансових ресурсів та підвищення рівня економічного розвитку країни.

Одна з найважливіших проблем інвестиційної діяльності, яку варто виділити, пов'язана з економічними проблемами на макроекономічному рівні. Протягом останніх років спостерігається тенденція до зниження рівня інфляції в країні, що можна вважати позитивним аспектом, однак це не є гарантією того, що протягом наступних років дана тенденція збережеться. Окрім цього, існують значні ризики кредитування реального сектору економіки, які пов'язані з непрозорістю бізнесу, недостатністю власного капіталу, низькою якістю опрацювання бізнес-планів. Ресурсна обмеженість банків є однією з проблем їх функціонування, що перешкоджає повноцінному кредитуванню банків в сучасних умовах. До прикладу, на відміну від банків розвинутих країн, розміщення акцій банків має певний ряд обмежень, які пов'язані з низьким рівнем довіри інвесторів, відсутністю можливості використання коштів населення для формування акціонерного капіталу тощо [29].

До наступної проблеми варто віднести недосконалість нормативно-правової бази щодо здійснення та регулювання банківської діяльності. Як зазначає Івченко В. А., до одних з найголовніших недоліків законодавчої бази України варто віднести:

- правове регулювання здійснюється за допомогою значної кількості нормативно-правових актів;
- нормативна база часто змінюється і доповнюється, що в свою чергу ускладнює процес регулювання банківської діяльності;
- між чинними та спеціальними нормативними актами існує значна кількість протиріч, що тягне за собою неправильне застосування норм;
- відсутність єдиного нормативно-правового акту з банківської діяльності;
- попри наявність значної кількості нормативних актів, кількість спеціальних законів є недостатньою [44].

Отже, можна зробити висновок, що покращення здійснення інвестиційної діяльності банку АТ «АЛЬФА-БАНК» в основному стримується чинниками макроекономічного рівня. Тобто, важливим завданням на сьогодні є вирішення проблем на макрорівні, оскільки на мікроекономічному рівні безпосередньо вирішити наявні проблеми доволі складно. Однак, українському банку АТ «АЛЬФА-БАНК», з метою підвищення рівня ефективності здійснення інвестиційної діяльності, насамперед, необхідно проводити цільові заходи з метою уникнення інвестиційних ризиків, які будуть пов'язані з вищезазначеними проблемами.

2.3 Особливості здійснення аналізу інвестиційних продуктів підприємства

АТ «АЛЬФА-БАНК» пропонує стандартні вклади, проте ставки за ними стрімко падають, тому фізичним особам, клієнтам банку це все менш цікаво.

Багато аналітиків банку кажуть, що до кінця 2022 року ставки будуть лише близько 0,5% закладами, до того ж необхідно враховувати той факт, що в Україні реальна інфляція становить приблизно 11%. Тому вклади як засіб інвестування

немає сенсу. Це лише інструмент невеликого зменшення рівня інфляції власних коштів.

Для прибуткових інвестицій у банку пропонується низка інших інструментів. Перший це брокерський рахунок, через який клієнт самостійно здійснює операції. Необхідно відкрити рахунок у АТ «АЛЬФА-БАНК», куди згодом зараховуються кошти. У даному інструменті передбачається самостійна купівля цінних паперів, їх своєчасний продаж та купівля, щодобове стеження за ринком та прогнозування змін котирувань цінних паперів.

Однак при використанні такого способу інвестування існує ризик втратити свої кошти, які нічим не захищені від різкого і непередбачуваного падіння цін на акції, як було під час пандемії «COVID-19».

У зв'язку з високими ризиками ведення самостійної брокерської діяльності, більшість клієнтів інвестують через Керуючу Компанію «АЛЬФА-БАНК», оскільки все, що пропонується в АТ «АЛЬФА-БАНК» через однойменну КК, проходить через систему захисту капіталу. Це означає, що навіть якщо стратегія, обрама клієнтом через КК «Альфа-Банк», прогорить, або збанкрутує як сам банк, так і КК, всі грошові кошти клієнту будуть повернуті. Це унікальна система, яка більше не пропонується жодним банком України.

Однією з найбільш популярних серед клієнтів стратегій є «ІС Купонна», де відбувається отримання інвестиційного доходу за рахунок «купонних» виплат за опціонним контрактом [23]. Хочеться відразу відзначити, що всі стратегії індивідуальні, а також індивідуальні пропозиції всередині кожної стратегії. У «ІС Купонна» клієнту пропонується система з «купонними» виплатами. У цій стратегії на кошти клієнту купується частина акцій підприємств, закладених в інвестиційний портфель, визначений спеціальними аналітиками, які цілодобово моніторять діяльність і котирування акцій різних підприємств, як зарубіжних, так і вітчизняних.

Клієнт вносить у цю стратегію, встановлену на 5 років, певну грошову суму, водночас відразу виплачуючи 2,5% від цієї суми КК «Альфа-Банк». Дата

спостереження – це часовий проміжок часу, через який відбувається перевірка того, наскільки зросли або впали ціни акцій, що беруть участь у стратегії.

У першу дату спостереження (рівно через 20 місяців після внесення коштів у стратегію) відбувається перевірка курсу акцій з інвестиційного портфеля. Якщо вартість акцій зросла хоча б на 0,01%, клієнт отримує 20% від внесеної ним суми, тобто в даному випадку 20% за 20 місяців. Цей показник вже набагато вищий, ніж у будь-якому банку України. Проводячи аналогію складно уявити, де можуть запропонувати внесок із 12% річних.

Якщо вартість акцій впала хоча б на 0,01%, то клієнт не отримує жодних виплат, але в АТ «АЛЬФА-БАНК» на такий випадок передбачено систему «ефекту пам'яті».

Ефект пам'яті – це автоматичне запам'ятовування зниження котирувань акцій конкретним клієнтом у дату спостереження. Відповідно, якщо ще через 20 місяців вартість акцій зросте хоча б на 0,01%, то клієнт отримає 20% за 1 та 2 дати спостереження, тобто 40% за 40 місяців.

Зазвичай різні види пропозицій в «ІС Купонна» відрізняються тривалістю від трьох до п'яти років. У описаній вище стратегії представлена п'ятирічна пропозиція.

Також у АТ «АЛЬФА-БАНК» передбачено «бар'єр відкриття», що поширюється лише на «ІС Купонна». Бар'єр відкриття – це збільшення вартості акцій з інвестиційного портфеля більш ніж на 10% у дату спостереження щодо дати початку участі у стратегії.

У разі виникнення бар'єру відкриття клієнту виплачуються 20% у цю дату спостереження, а потім стратегія закривається, а клієнту повертаються всі внесені кошти, тобто відбувається передчасне закриття.

Ще одним інструментом отримання прибуткових інвестицій у банку є «ІС Структурована». Її принциповою відмінністю від «ІС Купонна» є потенційна необмеженість. Тобто, на скільки подорожчають акції, стільки й отримають клієнти, які беруть участь у стратегії «ІС Структурована», але портфелі

підбираються таким чином, що вартість акцій у середньому зростає на 12-14%, не більше. Перевагою так само, як і в «ІС Купонна», є наявність захисту капіталу.

Не найбільш затребуваним у банку інструментом для інвестування є відкриття ПФ рахунки. У цьому інструменті відсутній захист капіталу, тобто клієнт повністю вручає свої кошти у розпорядження КК «Аваль-Банк».

Завдяки наявності висококваліфікованому відділу аналітики, практично всі ПФ інвестиції стабільно ростуть з кожним роком.

Найбільш агресивні та високоризиковані пропозиції зростають у середньому на 40-60% на рік, крім золота, оскільки воно стабільно зростає рік у рік. Для найобережніших у банку пропонується «Альфа – Облігації» та «Альфа – Збалансований», які приносять найменший прибуток, але при цьому точно зростають у ціні. Прибутковість паїв у валюті в зарубіжній компанії є унікальними у своєму роді, але їхня прибутковість є відносною величиною.

Інвестиційне страхування життя – продукт, що поєднує у собі страхування життя клієнта та фінансовий інструмент, що дозволяє отримати дохід за рахунок інвестування частини внесених коштів у різні фінансові активи, пропонувані страховиком (облігації або акції різних компаній, що представляють різні сектори економіки, дорогоцінні метали тощо).

ІСЖ має на увазі під собою систему, схожу з «ІС Купонна», тобто є дата спостереження та виплати у разі подорожчання акцій, що інвестуються, хоча б на 0,01%. Ставки становлять 8,1% терміном 3 роки, 10% терміном 5 років і 12% терміном 7 років на інвестиційну суму. Також присутнє податкове відрахування, воно відбувається один раз 13%, але не більше 15 600 грн, але гроші не можна знімати до кінця терміну дії договору.

Перевага інвестиційного страхування життя є саме страхування життя, тобто якщо людина піде з життя, то його спадкоємці отримають всю суму, а якщо піде з життя в результаті нещасного випадку, то спадкоємцям буде виплачено 200% від застрахованої суми. Також дохід від цього виду інвестицій не оподатковується.

У банку також є ІСЖ Поповнюваний, якого більше немає в жодному банку України, а подібна програма є в компаніях Adidas, Twitter, British Petroleum і т.д. Його концепція полягає у виплатах в дату спостереження з кінцевої суми, тобто якщо вносити протягом 5 років по 10000 грн, то щорічна виплата буде 9% від 5000 гривень, щорічного повернення податкових відрахувань, а капітал захищається банком. Але є ПДФО з щорічних виплат.

Враховуючи середній рівень інфляції, доходність становить близько 6% на рік і гарантія того, що гроші будуть повністю виплачені наприкінці розрахункового періоду, оскільки знімати звідти кошти заборонено. Це підходить для тих клієнтів, хто знає через який період, і яка сума йому знадобиться, боячись витратити їх до наміченого терміну. А у разі відходу з життя клієнта всю суму виплатять його спадкоємцям.

Останній аналізований інструмент інвестування в АТ «АЛЬФА-БАНК», що дуже схожий на ІСЖ, – накопичувальне страхування життя (НСЖ). Тут немає жодних виплат і відсоткових накопичень, а клієнт просто накопичує якусь суму до певного моменту часу, але його беруть за іншими перевагами [44].

Якщо клієнт отримає II ступінь інвалідності, він може більше не вносити кошти до банку, а за нього це зробить страхова компанія, а по закінченні терміну йому виплатять усі кошти. Якщо клієнт піде з життя внаслідок дорожньо-транспортної пригоди, його родичі отримають 300% від кінцевої суми.

Під час лікарняного періоду, коли клієнт з цієї чи іншої причини не може заробляти гроші, то страхова компанія платить за нього, а згодом до кінця терміну дії договору треба буде повернути ці кошти, а за кожен місяць, проведений на лікарняному, клієнту безоплатно виплачується 0,5% від кінцевої суми.

Захисні інвестиції є невід'ємною частиною інвестицій будь-якої фізичної особи, оскільки це оберігає її від найдорожчих ризиків у нашому житті, але вона не користується особливою популярністю в Україні за рахунок відсутності прибутковості і, навпаки, присутністю інфляційних процесів, через які фінансові кошти лише витрачаються «на повітря». Однак, як уже говорилося раніше, це

«зелений коридор» в екстрених та надзвичайних ситуаціях, який зможе врятувати людину від численних витрат на лікування тих хвороб та травм, які людина може ще отримати.

Висновок до розділу 2

Фондовий ринок України у 2018 році підскочив більш ніж на 80%. Україна стала кращою у світовому рейтингу фондових ринків за показником її ключового індексу, який з 1997 року розраховується однією з двох найбільших вітнізнянних бірж ПФТС (Перша фондова торгівельна система). Індекс показує темпи приросту обсягів торгів на ринку і за цим показником Україна у 2018 році обійшла такі країни, як Македонія, Катар, ОАЕ та Саудівська Аравія. За результатами 2017-го індекс ПФТС очолив аналогічний рейтинг Блумберга (американська компанія, постачальник фінансової інформації). Цікаво, що Україна була попереду й обійшла такі країни: Казахстан, де індекс виріс на 64%, і Монголію (63%).

До основних інструментів управління та регулювання інвестиційної діяльності банку, насамперед, відносять нормативну та законодавчу базу. Нормативно-правове регулювання інвестиційної діяльності банків здійснюється за допомогою прийняття законів Верховною Радою, нормативний актів Кабінету Міністрів України, видання указів Президента, нормативних актів НБУ та Державної комісії з цінних паперів на фондовому ринку. Виконання головної мети нормативно-правової бази в системі регулювання банківської інвестиційної діяльності реалізується через виконання наступних цілей: забезпечення сталого розвитку банківської системи; обмеження монопольного контролю на ринку фінансових ресурсів, забезпечення конкурентоспроможності банків; активне стимулювання банківської інвестиційної діяльності.

НУБІП України

НУБІП України

РОЗДІЛ 3

ПЕРСПЕКТИВНІ ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИМ КАПІТАЛОМ

3.1 Обґрунтування рекомендацій щодо інвестиційного проєкту

Ознайомившись із усіма інвестиційними продуктами, пропонуваними банком, і навіть вивчивши інвестиційний ринок до його динаміку, було розроблено інвестиційні стратегії клієнтам АТ «АЛЬФА-БАНК», які будуть пропонуватися співробітниками банку.

Необхідно враховувати, що при складанні стратегії використовувалися високо ризиковані інвестиційні пропозиції, і враховувалися пропозиції з низькою дохідністю.

Хоч у веденні інвестиційної діяльності через брокерів будучи фізичною особою і відсутня ставка прибутку, так званий «бар'єр відкликання», але для цього виду інвестування необхідне глибоке знання теми питання, а саме:

- Знання та аналіз інвестиційного ринку України;
- відстеження геополітичної ситуації у світі або конкретно в Україні (залежить від ринку);
- Знання поведінки на ринку.

Крім всіх цих знань необхідно цілодобове відстеження змін котирувань акцій, різних інформаційних та новинних ресурсів, вміння бути азартною людиною, поєднуючи це з обережністю. Одним словом, не всі клієнти здатні цим займатися, якщо враховувати, що вони мають основний вид діяльності, особисте життя тощо.

НУБІП України

Інструмент залучення клієнтів включає в себе розробку спеціального програмного продукту (доповнення до наявної корпоративної системи) та формування низки портфелів інвестиційних продуктів.

Портфелі різні і залежать від фінансових цілей клієнта, його готовності до настання ризикової події, та суми, що інвестується, що складається з щомісячних/щорічних внесків клієнтів на свій інвестиційний рахунок у банку.

На основі вищевказаних даних клієнта, оброблених розробленим програмним продуктом, формується індивідуальний портфель інвестиційних продуктів та статус клієнта.

Статус клієнта формується виключно з обсягу коштів, що інвестуються, і представлений наступним чином:

1. для щорічних інвестицій від 1000 грн до 2000 грн - статус Economy;
2. для щорічних інвестицій від 20000 грн до 30000 грн - статус Optimum;
3. для щорічних інвестицій від 60 000 грн - статус Luxe.

Залежно від цілей клієнта, чи то страхування життя чи інвестування в агресивні ризиковані ПФФ, формується індивідуальний портфель інвестиційних продуктів і поділяється на:

1. «ІСЖ Структурована» – інвестиційний портфель, який має на увазі під собою страхування життя клієнта на умовах «ІСЖ Поповнюваний» на велику грошову суму від низки захворювань та нещасних випадків, до яких належать інвалідність I-II групи, виявлення ракових захворювань та смерть клієнта, при настанні якої дохід від стратегії переходить до найближчого спадкоємця відповідно до черговості успадкування, і має на увазі під собою 100% захист капіталу. Також у цьому портфелі розглядаються структурні товари банку, збираються з опціонів різних компаній. Опціони визначаються на момент складання структурованого продукту з найбільш привабливих компаній з високою прибутковістю в порівнянні з іншими компаніями на цьому ринку. У структурних продуктах банку дохід клієнта залежить від зростання базового активу компаній, в які інвестує банк, та від коефіцієнта участі клієнта, що

визначається волатильністю компаній, в які інвестує банк.

2. «ІСЖ Агресивна» – інвестиційний портфель, який має на увазі під собою страхування життя клієнта на умовах «ІСЖ Поповнюваний» на велику грошову суму від низки захворювань та нещасних випадків. Приклад розрахунку стратегії представлений рисунку 3.1. Другим інструментом у цьому портфелі розглядається ПФ «Лідери інновацій». Цей фонд передбачає інвестування в Американські компанії, такі як: Facebook, Microsoft, Intel, Alphabet, Dropbox. Цей фонд є високо ризикованим, однак, за останній рік, починаючи з пандемії COVID-19, дані компанії показали відмінне зростання. Дохід фонду даного ПФу

представлено на рисунку 3.1.

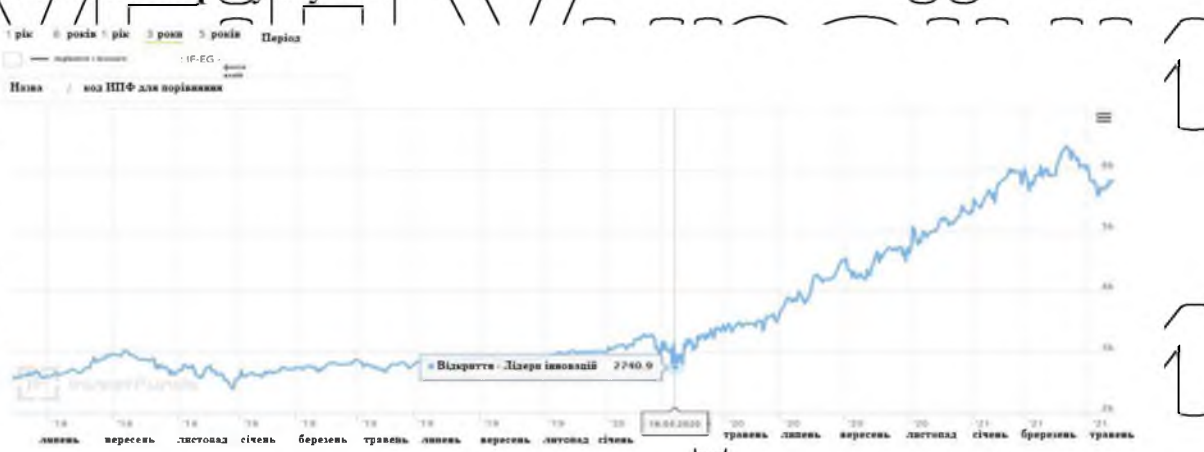

Рис. 3.1. Дохід фонду ПФ «Лідери інновацій». *.

Примітка) * Розроблено автором на основі [45].

3. «ІС Структурована» – інвестиційний портфель, який має на увазі під собою відкриття «ІС Купонна». Отримання інвестиційного доходу відбувається за рахунок «купонних» виплат за опційним контрактом. У «ІС Купонна» клієнту пропонується система з «купонними» виплатами. У цьому портфелі кошти клієнту купується частина акцій підприємств, закладених в інвестиційний портфель. Другим інструментом виступає «ІС Структурована» розглядаються структурні продукти банку, що збираються з опціонів різних компаній. У структурних продуктах банку дохід клієнта залежить від зростання базового активу компаній, в які інвестує банк, та від коефіцієнта участі клієнта, що визначається волатильністю компаній, в які інвестує банк.

4. «ІС Агресивна» – інвестиційний портфель, який має на увазі під собою відкриття «ІС Купонна». Другим інструментом є ПФ «Акції». Інвестиційна стратегія фонду передбачає активне управління, що базується на принципах довгострокового інвестування, диверсифікації та ефективного ризикменеджменту. Інвестування здійснюється переважно у недооцінені акції першого ешелону та найбільш перспективні акції другого ешелону з високим потенціалом зростання у довгостроковій перспективі. Основний прибуток фонду забезпечує приріст курсової вартості акцій українських компаній. Основними активами є такі компанії, як: «Укргазбут», «УкрБуд», «Укрнафта». Прибуток фонду даного ПФу представлено рисунку 3.2.

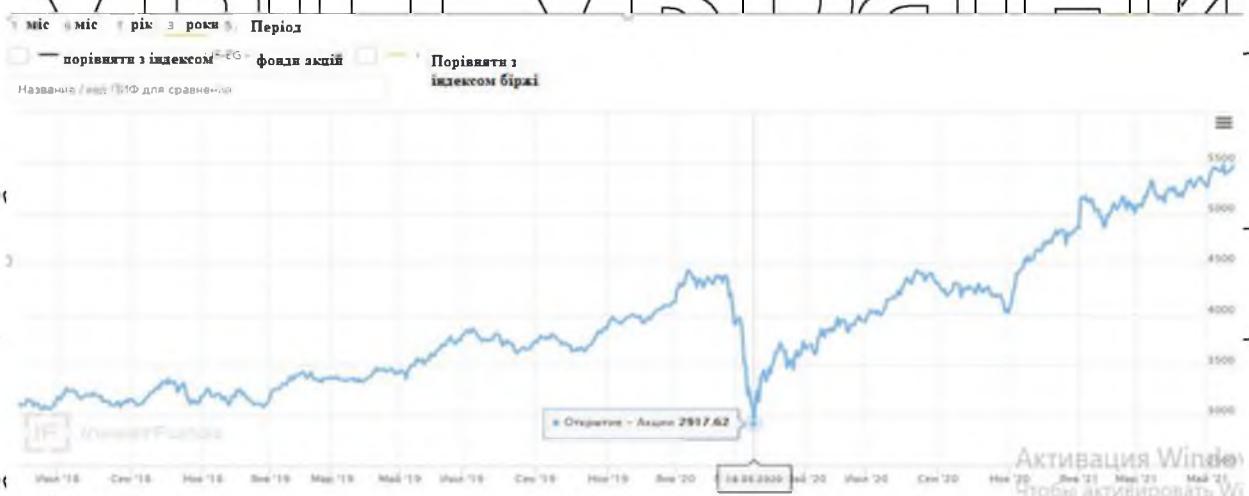

Рис. 3.2. Дохід фонду ПФ «Акції».*

Примітка.* Розроблено автором на основі [45].

З рисунку 3.2 видно, що цей фонд на даний момент показує відмінну динаміку зростання і вже перевищив показники лютого 2020 року, коли ринок обвалився у зв'язку з пандемією «COVID-19».

Усі перелічені вище портфелі інвестиційних продуктів були розглянуті в таблиці 3.1 (Додаток В), де можна простежити кінцеву суму активів, динаміку прибутковості при зростанні інвестованої клієнтом суми, а також ризики втрати коштів, які відносяться лише до тих стратегій і тих коштів, які відносяться до ризикових та агресивних ПФів, оскільки за всіма іншими інструментами банком

передбачається захист капіталу, та ризики відсутності заробітку.

З наведеної таблиці можна дійти невтішного висновку, що найбільшій прибутковості мають ті портфелі, які містять у собі інвестиційний продукт ПФ «Лідери інновацій» чи ПФ «Акції», які за останній рік показали відмінну тенденцію зростання доходу фонду, але зберігають у собі підвищений ризик для інвестора, тому що компанії, чії акції купуються у цих фондах, дуже залежать від зовнішніх умов середовища.

Найменшою прибутковістю володіють ті портфелі, де включений продукт «ІСЖ Структурований», який, природно, є прибутковим інвестиційним продуктом, але покликаний, насамперед, страхувати життя та здоров'я клієнта від низькритичних захворювань та немасних випадків.

Оптимальні показники мають портфелі «ІС Структурована», де так само, як і в «ІСЖ Структурована» є 100% захист капіталу клієнта, тобто навіть у разі банкрутства банку інвестована сума буде повернена клієнту за умовами укладеного договору, і, при цьому, дохідність вища.

Планується, що цей проект, зрештою, принесе банку зростання клієнтської бази відділу довірчого управління та зростання його фінансового активу.

3.2 Економічна результативність впровадження інвестиційного проекту

Для розроблюваного інструменту залучення клієнтів до відділу довірчого управління АТ «АЛЬФА-БАНК» знадобиться 219,010 грн. сумарних витрат.

Просування відділу довірчого управління вимагає визначення кількості наведених клієнтів визначення темпу зростання, утвореному через розроблені заходи, чії показники відбиваються у вирві продажів. На рисунку 3.3 представлена вирва продажів минулих періодів до впровадження розробки.

Рис. 3.3. Вирва продажів до впровадження розроблених заходів. *.

Примітка. * Розроблено автором на основі досліджень.

З представленого малюнка можна дійти невтішного висновку у тому, що підсумкова конверсія до застосування розроблених заходів становила 0,17%. Завдяки запропонованим рекомендаціям, вдалося збільшити кількість клієнтів, які вислухали консультацію спеціаліста і, зрештою, звернулися до відділу довірчого управління. Вирва продажів після впровадження розроблених заходів

представлена на рисунку

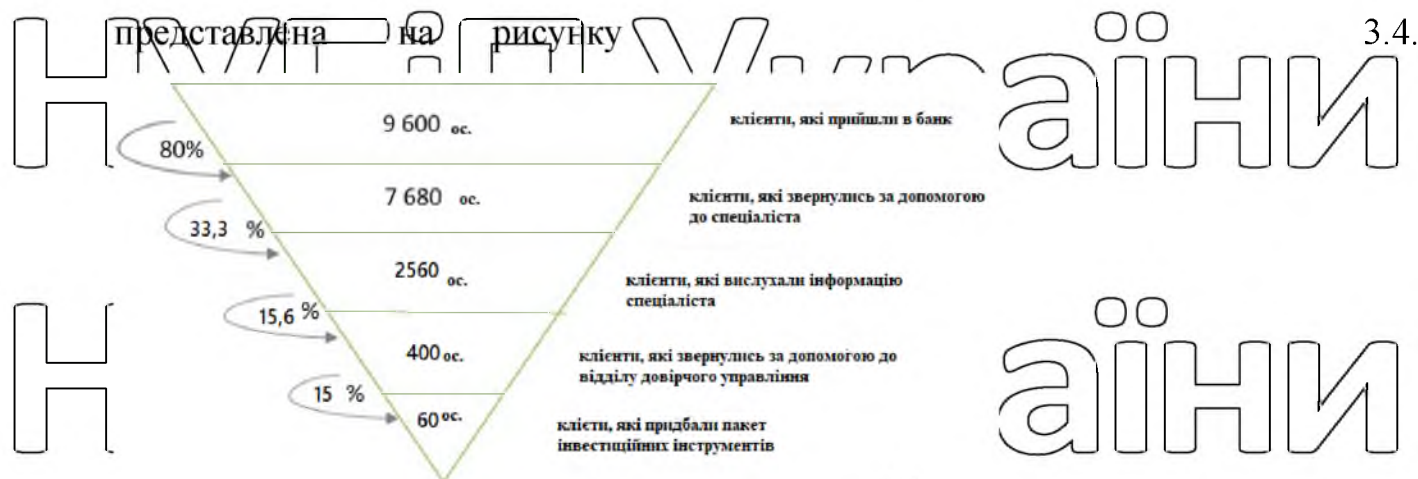

Рис. 3.4. Вирва продажів після впровадження розроблених заходів.*.

Примітка.* Розроблено автором на основі досліджень.

З представленого малюнка можна дійти втішного висновку у тому, що підсумкова конверсія після впровадження розроблених заходів становила 0,63%. Таким чином, кількість клієнтів, які інвестували в банк свої кошти, збільшилася більш ніж у 3,7 рази.

Прогноз темпу зростання щомісячних продажів інвестиційних продуктів

банку залежить від кількості наведених клієнтів у відділ довірчого управління та обраного ними портфеля інвестиційних продуктів. Прогноз представлений у таблиці 3.2.

Таблиця 3.2

Прогноз темпу зростання щомісячних продажів.*.

Назва портфелю інвестиційного продукту	Кількість осіб	Дохід банку з одного клієнта, грн	Загальний дохід
«ІСЖ Структурований Econom»	9	6 200	55 800
«ІСЖ Структурований Optimum»	4	12 400	49 600
«ІСЖ Структурований Luxe»	2	18 600	37 200
«ІСЖ Агресивний Econom»	4	7 000	28 000
«ІСЖ Агресивний Optimum»	2	14 000	28 000
«ІСЖ Агресивний Luxe»	1	21 000	21 000
«ІС Структурована Optimum»	11	6 200	68 200
«ІС Структурований Luxe»	3	12 400	37 200
«ІС Агресивний Econom»	2	18 600	37 200
«ІС Агресивний Optimum»	3	7 000	21 000
«ІС Агресивний Luxe»	2	14 000	28 000

«ІС Структурована Оптимум»	1	21 000	21 000
Всього			432 200

Примітка.* Розроблено автором на основі досліджень.

Виходячи з даних, отриманих у таблиці 3.2, можна дійти висновку, що розроблені заходи дозволять залучити до банку інвестиції у розмірі 432 200 грн. щомісяця або 5186400 грн. у перший рік, що становить 4,21% темпу зростання [25].

Висновки до розділу 3

Нині дедалі більше громадян виявляють інтерес до інвестиційної діяльності, що з ряду подій, як-от: політичні санкції, шахрайська діяльність із банківськими рахунками, пандемія «COVID-19». Люди прагнуть зберегти та накопичити більший капітал на тлі даних подій. Вкладення українців в активи на фондовому ринку в 2021 році досягли 50 млрд грн., що практично вдвічі більше за показники 2020 року. З цих активів близько 25 млн. грн. перебуває в рахунках довірчого управління різних банків країни; близько 3% українців на даний момент вже звернулося до відділів довірчого управління банків. Більше 35% українців висловлюються різним агентствам про те, що зараз не займаються інвестиційною діяльністю, але незабаром збираються почати, а також заявляють, що визначають для себе інвестиційну діяльність як альтернативу депозитам.

Запропонований інструмент залучення клієнтів дозволяє значно збільшити кількість інвесторів АТ «АЛЬФА-БАНК». Після впровадження даного інструменту значно прискорився і став ефективнішим бізнес-процес залучення клієнтів до відділу довірчого управління банку.

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

ВИСНОВКИ

Інвестиційна діяльність є одним з важливіших сфер господарювання підприємства. Це пояснюється необхідністю задоволення інвестиційних потреб суб'єкту ринку, спрямованих на відновлення та, у разі необхідності, забезпечення розвитку його активів задля створення умов сталого конкурентоспроможного функціонування підприємства як у тактичній, так і стратегічній перспективі.

Інвестиційні ресурси з фінансовими та розглядають як сукупність наявних у розпорядженні підприємства коштів, які можна використовувати в процесі поточної та інвестиційної діяльності.

Підводячи підсумок всьому вищесказаному, можна дійти висновку, що даний проект є економічно вигідним та ефективним. Розробка та впровадження інструменту залучення клієнтів до відділу довірного управління АТ «АЛЬФА-БАНК» допоможе збільшити кількість залучених клієнтів до банку на 43 особи за місяць, що дозволить залучити до банку інвестиції у розмірі 432 200 грн. щомісяця або 5 186 400 грн. на перший рік. Цей результат став досяжним за рахунок

розробки вищезгаданого інструменту залучення клієнтів, який містить у собі 12 індивідуальних інвестиційних стратегій з наочними даними, зрозумілими клієнту,

обчисленими розробленою корпоративною інформаційною системою.

Наявність фінансових інвестицій сприяє підвищенню інвестиційної привабливості та збільшенню вхідних грошових потоків. Зазначене дозволяє констатувати, що процес управління інвестиційною стратегією підприємства потребує застосування аналітико-прогнозного інструментарію, що можна представити наступним чином:

- Визначення об'єкта дослідження, встановлення мети та завдань інвестиційного аналізу, а також розробка плану аналітичної роботи.

- формування системи показників, що достатньою мірою характеризуватимуть об'єкт аналізу.

- збір, підготовка та безпосередній аналіз необхідної інформації із застосуванням кількісних та якісних методів.

- встановлення зв'язку та рівня впливу факторів з результатами інвестиційної діяльності підприємства. 5. Пошук невикористаних і перспективних резервів підвищення ефективності інвестицій та інвестиційної активності підприємства.

- підготовка змістовних висновків і комплексу рекомендацій за результатами проведеної роботи. Окрім того, дослідження інвестиційної діяльності має здійснюватися в контексті аналізу інвестиційного клімату як в країні, так і в галузі діяльності підприємства.

Аналіз сучасного стану функціонування вітчизняного фондового ринку України дозволив визначити основні проблеми, які стоять на шляху його ефективного розвитку:

- недосконалість законодавчо-нормативної бази регулювання відносин підприємств, які взаємодіють на фондовій торговій біржі, зокрема для захисту інтересів інвестора;

- відсутність розвинутої мережі фондових бірж;

- відсутня єдина налагоджена модель діяльності фондових бірж;

- невисокий ступінь застосування похідних цінних паперів;

- низький рівень розповсюдження інформації для населення про функціонування фондового ринку, що призводить до невисокої активності фізичних осіб на фондовій біржі, тобто несприйняття та недооцінка можливостей фондового ринку;

- недосконало розвинута система інститутів недержавних інвестиційних фондів, страхових компаній та інститутів спільного інвестування;

- низька здатність вітчизняного фондового ринку для залучення максимальної кількості коштів при спробах виходу на ринки IPO та складна процедура для розміщення акцій за кордоном;

- фіскальний тиск податкових органів на підприємства, які публічно здійснюють господарську діяльність.

Відповідно до вищезгаданого тренду було вирішено розробити інструмент залучення клієнтів до відділу довірчого управління АТ «АЛЬФА-БАНК». У ході виконання даної роботи було дано оцінку діяльності банку та його ключових інвестиційних продуктів, які поділяються на дохідні та захисні продукти.

Виходячи з прогнозу темпу зростання наведеному в таблиці 3.2 можна дійти висновку, що даний проект є економічно вигідним та ефективним. Розробка та впровадження інструменту залучення клієнтів до відділу довірчого управління АТ «АЛЬФА-БАНК» допоможе значно збільшити кількість залучених клієнтів до що дозволить залучити до банку додаткові інвестиції щомісяця на перший рік. Цей результат став досяжним за рахунок

Прибуткові продукти банку в середньому мають стабільну хорошу прибутковість в 11% річних і відносно низький ризик не заробити в 7%, що є високими показниками в порівнянні з аналогами у вигляді депозитів.

Захисні продукти банку в середньому мають дохідність нижче і становлять 6%, але при цьому ризик зводиться до нуля. Дані продукти банку необхідні тим клієнтам, яким, насамперед, необхідне страхування життя. Основуючись на інвестиційних продуктах банку та фінансових можливостях і цілях потенційних клієнтів банку, було визначено 12 інвестиційних портфелів банківських

продуктів. Перевагою даних портфелів є те, що вони підійдуть як початківцю, так і досвідченому інвестору. Подані в роботі портфелі розрізняються за складом банківських продуктів, можливої потенційної прибутковості, ризиків, умов комісійних виплат банку.

В результаті проведеного дослідження можемо зробити висновок, що діяльність банків на фондовому ринку є незначною через низький рівень його розвитку. На мою думку, сприятливим напрямом розвитку український банків та фондового ринку зокрема є сприяння інвестуванню коштів населенням через підрозділи банку. Це дозволить розвивати вітчизняний ринок цінних паперів та сприятиме зростанню притоку капіталу у виробничий сектор. В цілому, спільна діяльність компаній з управління активами та банківських структур сприятиме розвитку економіки країни загалом.

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ткачук І.І., Лядська М.В. Сучасні підходи до визначення сутності понять «інвестиції» та «інвестиційний проект»: «Молодий вчений», 2017. № 10 (50). С.1067-1060
2. Аналітичний огляд ринку управління активами в Україні [Електронний ресурс] Українська асоціація інвестиційного бізнесу. 2018. URL: <http://www.uaib.com.ua/files/articles/1954/11/2017-f.pdf>
3. Біловус Т. В. Особливості діяльності інститутів спільного інвестування на ринку цінних паперів: Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В. О. Сухомлинського. Серія : Економічні науки. 2015. № 1. С. 27-32.
4. Бірюк С. Глобальний ринок спільного інвестування: виклики сучасного етапу. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. 2015. №1. С. 40-42
5. Ворона Л. В. Функціонування інститутів спільного інвестування в Європейському Союзі: Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". 2017. № 2(2). С. 80-85.
6. Глобальні стандарти результативності інвестування [Електронний

ресурс]. URL: <http://www.uaib.com.ua/files/articles/329/78/GIPS.pdf>

7. Коченкова І. М. Тенденції розвитку венчурного інвестування в Україні : Економічний вісник Донбасу. 2016. № 2 (44). С. 129-135.

8. Мацук З. А. Оцінка регіонального розподілу фінансових послуг інститутів спільного інвестування в Україні: Економіка та держава. 2018. № 1. с. 55-60 28.

9. Ониськів І. О. Проблеми відповідальності при формуванні активів інститутів спільного інвестування : Право та інноваційне суспільство. 2016. № 1. С. 26-32. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/pric_2016_1_6_32.

10. Основні законодавчі акти, що регулюють венчурний бізнес в Україні URL: <http://moodle.ipk.kpi.ua/moodle/mod/resource/view.php?id=32740> 12

11. Осадчий Є. Світовий досвід капіталізації інститутів спільного інвестування: Науково-практичний журнал Київського інституту банківської справи. Економіка: теорія та практика. №1(7), 2016. с. 47-53.

12. Бушовська Л. Управління інвестиційною діяльністю як важливий складник економічної безпеки підприємства: Економіка і суспільство. 2017. Вип. 11. С. 170-176.

13. Вівчар О. І. Перманентна генерація розвитку рейдерства в контексті деструктивних економічних явищ: Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. Економічні науки. Випуск III (55). Чернівці. 2014 С. 44-47.

14. Вівчар О. І. Управління економічною безпекою підприємств: соціогуманітарні контексти: монографія. Тернопіль : ФОП Паляниця В.А. 2018. 474 с.

15. Третякова О. В., Харабара В. М., Грешко Р. І. Фондовий ринок України: особливості функціонування в сучасних умовах: Економічна наука. №5. 2020 С. 103-107

16. Польова Т.В. Щодо особливостей розкриття інформації на фондовому ринку URL: http://www.rusnauka.com/27_NNM_2009/Economics/53025.doc.htm

17. K. Kishore. Composition of loans and investments in Indian banks – an empirical study. Journal of academic research in economics. July 2020. P. 277-289.

18. Шпакович І. Р. Державне управління інститутами спільного інвестування в національному господарстві URL: http://www.lp.edu.ua/sites/default/files/dissertation/2016/576/dis_shpakovych_0.pdf.

19. Штепенко К. П. Аналіз прямих іноземних інвестицій в економіку України та передумови необхідності їх залучення : Ефективна економіка. 2019. № 5. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=7040>.

20. Суц О. П. Особливості правового становища корпоративних інвестиційних фондів: Право та інновації. – 2015. № 4 (12). С. 44-50. URL : <http://ndipzir.org.ua/wpcontent/uploads/2016/04/Sushch12.pdf>

21. ТОВ КУА «СВОП» URL: <https://www.nssmc.gov.ua/licensee/tovarnstvo-z-obmezhenoyu-vdpovdalynstyu-kuasvop/>

22. Товмасян В.Р. Проблеми розвитку венчурного інвестування в Україні: Економіка та держава. 2015. № 2. С 152-156.

23. Кльоба Л. Г. Банківська інвестиційна діяльність на ринку цінних паперів: Економіка та держава. №6. 2016. С. 20-24

24. Українська асоціація інвестиційного бізнесу. URL: <http://www.uaib.com.ua/>

25. Хоружий С.Г. Фінансові послуги: зміст, значення та перелік: Ринок цінних паперів України. 2016. № 7—8. С. 83—92.

26. Циганюк Д. Л. Вдосконалення моделі управління портфелем цінних паперів інститутів спільного інвестування. URL : <http://dspace.uabs.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/2603/1/Model.pdf>.

27. Офіційний сайт «Національний банк України» URL : <https://bank.gov.ua>.

28. Скотнікова Л. П. Роль інвестиційної стратегії у розвитку підприємства: Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» (економічні науки) : зб. наук. пр. – Харків : НТУ «ХПІ»,

2018. № 19 (1295). С. 19-22.

29. Шовкопляс Г. М. Проблеми спільного інвестування на ринку інвестиційних послуг і шляхи їх вирішення з урахуванням права Європейського Союзу: Право і сусп-во. 2015. №3. С. 61–68.

30. Про банки і банківську діяльність : Закон України від 07 груд. 2000 р. № 2121-III: Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>

31. Скрипник П. О., Гераймович В. Ж. Інвестування : навч. посібн. URL: https://pidru4niki.com/83554/investuvannya/investitsiyna_diyalnist_bankiv.

32. Харченко А. М. Розвиток законодавчого забезпечення інвестиційної функції банків в Україні: Економічна теорія та право. № 1 (20) 2015. С. 236– 243.

33. Що таке інститути спільного інвестування (ІСІ)? Офіційний сайт української асоціації інвестиційного бізнесу. URL: http://www.uaib.com.ua/abcpeople/abetka_isi/5909.html

34. Офіційний сайт «Державна служба статистики України». URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

35. Офіційний сайт «Міністерство фінансів України». URL: <http://minfin.gov.ua>.

36. Andries Blake Walters. The value chain of a collective investment scheme and the impact thereof on the individual investor [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uir.unisa.ac.za/handle/10500/175>.

37. Кривов'язюк І. В. Інвестиційна діяльність підприємства: сутність, методика аналізу та шляхи підвищення її ефективності: Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. : Економічні науки. –2018. Вип. 31. С. 83-90.

38. Лойко В. В. Інвестиційна стратегія в системі стратегічного набору підприємства: Глобальні та національні проблеми економіки. 2015. Вип. 6. С. 363-365.

39. Ієхачова О. М., Горденко А. В., Пеня К. В. Рівень суспільної довіри до банківської системи України: Глобальні та національні проблеми економіки, №10.

2017. С. 114-117.

40. Звіт НБУ за 2017-2019 роки. URL: https://bank.gov.ua/admin/uploads/article/NBU_2019_consolidated_fsu_not_mr.pdf?v=4.

41. Thompson J. Government Systems for Collective Investment Schemes in OECD Countries [Electronic source] / J. Tomson, S-M Choi; OECD. – Paris, 2001. – Available at: <http://elibrary.ru/item.asp?id=6028365>.

42. Worldwide Regulated Open-ended Fund Assets and Flows Trends in the Fourth Quarter of 2017 // European Fund And Asset Management Association. 2018. URL: <https://www.efama.org/Publications/Statistics/International/Quarterly%20%20International/180327/International%20Statistical%20Release%20Q4%202017.pdf>.

43. Офіційний сайт українського комерційного банку АТ «АЛЬФА-БАНК». URL: <https://alfabank.ua>

44. Статут АТ «АЛЬФА-БАНК» на 11 січня 2021 року. URL: <https://alfabank.ua/storage/files/ustav-abu-16122020.pdf>.

45. Фінансова звітність АТ «АЛЬФА-БАНК» за 2020 рік. URL: <https://alfabank.ua/storage/files/finzvitnit-abpkf-za-2020.pdf>.

46. Ісхакова О. М., Горденко А. В., Пеня К. В Рівень суспільної довіри до банківської системи України: Глобальні та національні проблеми економіки. №10.

2017. С. 114-117.

47. Резнік Н.П., Бреус Л.С. Буржовий фондовий ринок: стан і перспективи розвитку в Україні. Сучасні питання економіки і права. Збірник наукових праць.

Вип. 1(7). Наук. ред. Ю.В. Гончаров. К. : КиМУ, 2018. С. 73-81.

48. Резнік Н.П., Опарко Є.Р, Управління інвестиційним капіталом на біржовому ринку: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні питання теорії та практики менеджменту» (м. Київ, Національний університет біоресурсів і природокористування України, 26 травня 2021)/ С. 25.

49. Резнік Н.П., Зіновєв М.О. Покращення інвестиційного клімату в сучасних умовах розвитку фондового ринку України: Вісник Сумського національного аграрного університету. Вип. 6(67), 2018. С. 113–118.

50. Могилевська О.Ю., Резнік Н.П., Слободяник А.М. Біржовий фінансовий ринок України: проблеми і перспективи розвитку: [монографія]. К.: Вид-во КиМУ. 2017. 262 с.

НУБІП УКРАЇНИ

НУБІП УКРАЇНИ

ДОДАТКИ

Додаток А
Таблиця 1.1

Види інвестиційних ресурсів

Вид	Опис	Плюси	Мінуси
Власні засоби	Відноситься до прибутку, що залишається в розпорядженні підприємств після сплати податків та інших обов'язкових платежів. Частина, що спрямовується на фонд накопичення), може бути використана на будь-які інвестиційні цілі. Другорядним джерелом власних коштів суб'єктів господарювання є амортизаційні	Простота і швидкість залучення; висока віддача за критерієм норми прибутковості інвестованого капіталу; істотне зниження ризику неплатоспроможності і банкрутства при їх використанні	Обмежений обсяг залучення, а, отже, і можливостей істотного розширення інвестиційної діяльності при сприятливій кон'юктурі інвестиційного ринку; обмеженість зовнішнього контролю за ефективністю використання; висока вартість.

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

<p>Позикові засоби</p>	<p>Ті кошти, які отримані під позичку на певний термін і підлягають поверненню зі сплатою певного відсотка. Серед позикових джерел фінансування інвестицій головну роль зазвичай грають довгострокові інвестиційні кредити банків.</p> <p>Цільові державні кредити надаються, як правило, конкретному підприємству на пільговій основі.</p> <p>Інвестиційний лізинг є однією з найбільш перспективних форм залучення позикових ресурсів (надається в натуральній формі, в розстрочку). Також відносяться емісія облігацій, яка не сильно розвинена через нерозвиненість фондового ринку та невисоких розмірів статутного капіталу багатьох підприємств.</p>	<p>Можливість залучення значного обсягу цих засобів, у багато разів перевищує обсяг власних інвестиційних ресурсів;</p> <p>зовнішній контроль за ефективністю інвестиційної діяльності; нижча вартість в порівнянні з власними фінансовими ресурсами за рахунок забезпечення ефекту «податкового щита».</p>	<p>Складність залучення і оформлення; необхідність надання відповідних гарантій (на платній основі) або застави майна; підвищення ризику банкрутства (або неплатоспроможності) в зв'язку з несвоєчасним погашенням отриманих позик; втрата частини прибутку від інвестиційної діяльності в зв'язку з необхідністю сплати позичкового відсотка; часткова втрата функцій управління діяльністю підприємства (при акціонуванні).</p>
<p>Залучені засоби</p>	<p>Сюди відносяться засоби, надаються на постійній основі, за якими може</p>		

здійснюватися виплата
власникам цих коштів
доходу (у вигляді
дивідендів, відсотків), і які
як правило не
повертаються
власникам. В першу чергу
розглядається можливість
використання емісії акцій,
внесків інвесторів. А також
відносяться державні
кошти (дотації, гранти,
пайова участь), кошти на
безоплатній основі на
цільове інвестування та ін.

Додаток Б

Таблиця 2.7

Рівень капіталізація бірж-лідерів світу станом на 01.04.2019 року

Місце в рейтингу	Назва біржи	Розташування	Рівень капіталізації	Індекс біржі
1.	New York Stock Exchange/ Нью-Йоркська фондова біржа	США, Нью-Йорк	23 211,05	Dow Jones 30, S&P 500, NYSE Composite
2.	NASDAQ	США, Нью-Йорк	11 218,24	NASDAQ-100, NASDAQ Composite, NASDAQ Financial-100
3.	Japan Exchange Group ¹⁾ Токійська фондова біржа	Японія, Токіо	5 608,25	Nikkei 225, TOPIX
4.	Shanghai Stock Exchange ¹⁾	КНР, Шанхай	5 013,73	SSE Composite

	Шанхайська фондова біржа, SSE			
5.	Hong Kong Stock Exchange' Гонконгська фондова біржа. HKEX	Гонконг	4 307,77	Hong Kong Hang Seng
6.	Euronext/ ¹ Біржа Euronext	ЄС: Амстердам, Брюссель, Дублін, Лісабон, Париж	4 268,40	Euronext 100, AEX index, BEL20, CAC 40, PSI-20
7.	London Stock Exchange Group/ Лондонська фондова біржа, LSE	Великобританія, Лондон, Мілан	3 965,00	FTSE 100, FTSE 250
8.	Shenzhen Stock Exchange/ Шеньчженська фондова біржа, SZSE	КНР, Шеньчжень	3 355,37	SZSE Component
9.	TMX Group Фондова біржа Торонто	Канада, Торонто	2 216,34	S&P.TSX Composite, S&P/ 60, S&P.TSX Completion
10.	Bombay Stock Exchange ¹¹ Бомбейська фондова біржа, BSE	Індія, Мумбаї	2 179,09	BSE SENSEX
11.	National Stock Exchange' Національна фондова біржа Індії	Індія, Мумбаї	2 156,17	NIFTY 50, NIFTY NEXT 50, NIFTY 500
12.	Deutsche Börse ¹¹ Франкфуртська фондова біржа	Німеччина, Франкфурт	1 867,30	The DAX, MDAX, TecDAX, SDAX
13.	SIX Swiss Exchange/ Швейцарська фондова біржа	Швейцарія, Цюрих	1 603,61	Swiss Market Index

14	Korea Exchange/ Кореїська фондова біржа	Південна Корея, Сеул	1 468,21	KOSPI
15.	Nasdaq Nordic Exchanges/ Вільнюська, Ісландська, Копенгагенська, Ріпська, Стокгольмська, Таллінська, Гельсінська, Вірменська фондові біржі	Данія, Швеція, Фінляндія, Естонія, Латвія, Литва, Ісландія, Вірменія	1 432,00	NASDAQ OMX Nordic Classic
16.	Australian Securities Exchanges' Австралійська фондова біржа ASX	Австралія, Сідней	1 384,11	S&P/ASX 200
17.	Taiwan Stock Exchange/ Тайванська біржа TVSE	Тайвань, Тайпей	1 041,81	TWSE
18.	JSE Limited/ Йоганнесбурзька фондова біржа	Південна Африка, Йоханнесбург	950,52	FTSE/ JSE All Share, FTSE/JSE Top 40
19.	BM&FBOVESPA S.A J Фондова біржа Сан-Паулу	Браним, Сан-Паулу	820,64	Bovespa
20.	Bolsas y Mercados Espatiales ^{1'} Мадридська фондова біржа	Іспанія, Мадрид	770,90	IBEX 35, Latibex, IGBM
21.	Singapore Exchange ^{1'} Сінгапурська фондова біржа	Сінгапур	715,12	FTSE Stalls Times
22.	Moscow Exchange/ Московська фондова біржа, MOEX	РФ, Москва	636,89	MOEX Russia, MOEX 10, MOEX Innovation, RTS
31.	Warsaw Stock Exchange/ Варшавська	Польща, Варшава	162,46	WIG

	фондова біржа. WSE			
33.	Borsa Istanbul /Стамбульська фондова біржа, BIST	Туреччина, Стамбул	143,19	XU 100
45.	Kazakhstan Stock Exchange/Казахстанська фондова біржа. KASE	Казахстан, Алмати	37,21	KASE
59.	Ukrainian Exchange/Українська біржа, UE	Україна, Київ	3,95	ix
60	Cyprus Stock Exchange/ Кіпрська фондова біржа	Кіпр, Нікосія	3,93	CSE General Index

Додаток В
Таблиця 3.1

Назва портфелю інвестиційного продукту	Інвестиції клієнта, грн./рік	Кінцева сума активів, грн.	Прибутовість, %	Ризик, %	
				Втрати	Не відпрацьовано
«ІСЖ Структурований Економ»	1000	7082	59,2 (11,84 за рік)	0	11%
«ІСЖ Структурований Оптимум»	20000	138737	55,6 (11,12 за рік)	0	11
«ІСЖ Структурований Luxe»	60000	412618	54,08 (10,82 за рік)	0	11

«ІСЖ Агресивний Econom»	1000	7833	89,21 (17,84 за рік)	26	12,5
«ІСЖ Агресивний Optimum»	20000	164834	85,77 (17,15 за рік)	26	12,5
«ІСЖ Агресивний Luxe»	60000	494504	85,76 (17,15 за рік)	26	12,5
«ІС Структурований Econom»	1000	7462	68,32 (13,66 за рік)	0	7
«ІС Структурована Optimum»	20000	144117	62,2 (12,44 за рік)	0	7
«ІС Структурований Luxe»	60000	432351	62,2 (12,44 за рік)	0	7
«ІС Агресивний Econom»	1000	8487	90,99 (18,19 за рік)	32	9,5
«ІС Агресивний Optimum»	20000	170753	92 (18,4 за рік)	32	9,5
«ІС Агресивний Luxe»	60000	512114	91,99 (18,39 за рік)	32	9,5

Додаток Д
Таблиця 2.1

Капітальні інвестиції за джерелами фінансування у

2012-2020 рр., млн грн [33]

Показник	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Усього	273256	249873	219420	273116	359216	448462	578726	623979	653218
%до 2012 р.	100.00	91.44	8030	99.95	131.46	164.12	211.79	228.35	230.68
% до середнього	100.00	91.44	87.81	124.47	131.52	124.84	129.05	107.82	108.21
у т.ч. за рахунок:									36784.7
коштів державного бюджету	16288.3	6174.9	2738,7	6919.5	9264.1	15295,2	22814.1	30834.5	
% від усього коштів	5.96	2.47	1.25	2.53	2.58	3.41	3,94	4,94	5,01
місцевих бюджетів	8555.7	6796.8	5918,2	14260	26817,1	41565.5	50355.5	56480	61784
% від усього	3.13	2.72	2,70	522	7.47	9,27	8.70	9.05	9.08
власних коштів підприємств та організацій	171177	165787	154630	184351	248769	310062	409586	408276	415780
% від усього	62.64	66.35	70.47	67.50	6925	69.14	70.77	65.43	67.00
кредитів банків та інших позик	39724.7	34734.7	21739.3	20740.1	27106	29588.9	44825.4	67232,6	68741
% від усього	14.54	13.90	9,91	7.59	7.55	6.60	7,75	10.77	10.87
коштів інвесторів-нерезидентів	4904.3	4271.3	5639.8	8185.4	9831.4	6206,4	1795,5	4663.9	5147.6
% від усього	1.79	1.71	2.57	3.00	2.74	1.38	0,31	0.75	0,8
коштів населення на будівництво житла	22575.5	24072.3	22064.2	31985,4	29932,6	32802.5	34645,7	32422	36478
% від усього	8.26	9.63	10.06	11,71	8.33	7,31	5,99	5.20	5.98

інших джерел фінансування	10030.9	8036.7	6690.2	664,7	7495.5	12941.3	14704,7	24070.2	25678.7
% від усього	3,67	3,22	3,05	2,44	2,09	2,89	2,54	3,86	3,12

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України